

ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor.
Pe un jum. . 14 "
Pe o lună . 2.40 "

Numărul de zi pentru Ro-
mânia și străinătate pe
an 40 franci.

Telefon pentru oraș și
comitat 502.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA
Sf. Ștefan, Ferenț Nr. 80
INSERTIUNILE
se primesc la administrația.
Mulțumite publice și Loc
deschis costă fiecare șir
30 filerl.
Manuscripte nu să inapo-
iază.

Seminariu românesc la Oradea.

Arad, 22 Februarie.

Cazul celor șasesprezece teologi din Oradea, pe lângă valorile de revoltă generală a tuturor Românilor împotriva stăpânirii noastre, a ridicat la suprafață și o chestiune de o capitală importanță: chestiunea întemeierii unui seminar românesc al diecezei de Oradea.

Este caracteristic pentru noi Români, că numai atunci ne gândim la problemele noastre interne, când dușmanii noștri, prin atacurile lor, pun degetul pe propria noastră rană, pe care noi nu am simțit-o.

Așa și acum. A trebuit să vină episcopul șovinist Lányi să arunce afară într'un mod nemaipomenit de brutal șasesprezece teologi de ai noștri, dintr'un seminar străin de noi prin cultură și tendințe, ca să putem pricepe necesitatea imperioasă a unui seminar românesc al diecezei de Oradea, în care să ne putem crește preoțimea noastră, nu numai în adevărat spirit bisericesc național, dar și într'o cultură românească dătătoare de viață.

Dar să tratăm chestiunea în întregime.

Este adevărat că dieceza noastră de Oradea-mare are dreptul să-și susțină 32 de teologi în fiecare an, în trei seminarii romano-catolice din Ungaria, în Oradea-mare, Ungvár și Budapesta: — un drept garantat prin o contribuție a ei pe cât de veche pe atât de considerabilă la fondul religios al bisericii romano-catolice din Ungaria, contribuție care astăzi valorează aproape o jumătate milion de coroane — dar tot atât de adevărat este că cei 32 teologi ai diecezei, crescând în aceste seminarii, în spiritul dezastruos al acestor seminarii, numai pentru chemarea lor de adevărați slujitori ai altarului românesc nu se pot pregăti. O spunem aceasta pe lângă toată pilda strălucită a celor șasesprezece tineri.

Căci să ne dăm bine seama. Un seminar romano-catolic din Ungaria în care spiritul universal al bisericii catolice este schimbat cu intoleranța și șovinismul unguresc, nu poate să dea unui tânăr român decât cel mult un sentiment firesc de revoltă și altceva nimic. Dar noi nu ne putem mulțumi cu atât. Noi trebuie să cerem unui viitor preot român, nu numai chezașia sentimentelor lui naționale, dar și o cunoaștere temeinică a trecutului nostru în toate fazele lui, o orientare largă asupra prezentului, cari să-i dea posibilitatea unei făpturi în consecință. Iar dela un om care a părăsit un seminar romano-catolic, e adevărat, adânc revoltat de disprețul cu care a fost tratat acolo, dar tot atât de puțin orientat asupra vieții neamului lui, nu putem aștepta nimic în sensul acesta.

Dar nu numai atât. Un astfel de om, aruncat în vasta frământare a acestei vieți, chinat de mizeria sătuleanului în care îi va fi dat să trăiască, foarte ușor își va stinge flacăra sentimentelor lui naționale, neavând cu ce să o hrănească mai departe, lipsindu-i focul puternic al culturii naționale.

Pilde, sub acest raport, avem destule. În primul rând dieceza de Oradea-mare, Bihorul, acest nenorocit cuib al Românilor inconștienți, acest pat cald al politicii mangriste dușmană neamului nostru, unde limba românească este o îngrozitoare poezie după ungurește, unde Românilor, cu puține excepții, dacă le-ai acăța pînuni și i-ai îmbrăca în „atila” n'ai mai ști năvălit-au cu Arpad pe acolo sau nu. Să mergă cineva în Bihor, să simtă, chiar și numai câteva clipe, atmosfera „românească” de acolo și dacă nu va fi „lovit de vânt” — cum s'ar zice bihorenește — atunci își va acoperi ochii înălăcrimați de durere și rușine, să nu vadă priveliștea grozavă ce i-se desvelește. Nu exagerăm câtuși de puțin. Vorbim dintr'o lungă și tristă experiență.

Să ne închipuim acum în ce condiții am fi noi în acest Bihor, dacă preoțimea noastră gr. catolică ar fi fost crescută într'un seminar românesc și nu ar fi fost silită să treacă prin retorta corumpătoare a tuturor Lányilor?...

Incontestabil că întemeierea unui seminar românesc al diecezei de Oradea este o supremă datorie națională, cu atât mai mult cu cât și mijloacele necesare ne stau într'ajutor, am putea zice, din belșug.

Sunt două izvoare din cari am putea să scoatem capitalul trebuitor: *fondul religios din care se susțin astăzi cei 32 de teologi și averea diecezei de Oradea.*

Neapărat, fondul religios, despre care spuneam că pentru noi ar cădea în valoare de aproape o jumătate milion de coroane, este un izvor prea puțin sigur. Ca să-l putem folosi fără primejdie, ar trebui să cerem separarea lui de cel romano-catolic, ceea ce este o imposibilitate, cunoscând foarte bine mentalitatea guvernelor ungurești. Iar folosirea lui în felul cum pomenea un distins „Român ortodox din Biharia” în coloanele ziarului nostru, susținând adecă bursele lui și pentru seminarul românesc, încă ne-ar fi cu neputință, deoarece în chipul acesta am da și pe mai departe prilej bisericii catolice, eventual guvernului unguresc, să se amestece în diriguire seminarului, necondiționat, spre paguba spiritului național în care trebuie să trăiască orice instituție a noastră.

Dar, în sfârșit, decât un dar danaic mai bine nimic. Decât un fond care după

drept este al nostru, iar de fapt este al altora, decât o avere care constituie pentru noi numai un balast, mai bine ne lipsim, mai bine o aruncăm în gura lacomă a aceluia cari tind să ne sugrume cu ea. Aceasta o putem face cu atât mai ușor, cu cât dieceza de Oradea este în stare să susțină ori când, nu unul, dar două seminarii.

Nu suntem în stare în clipa aceasta să precizăm, dar după cele mai exacte informații ce avem, venitul episcopiei de Oradea-mare trece în fiecare an peste frumoasă sumă de patru sute de mii coroane.

Nu ne vine în minte acum să întrebăm: ce se face cu atâta putere de ban, când noi nu vedem nimic pe urma ei? Constatăm numai că episcopia de Oradea încasează în fiecare an o sumă enormă ca aceasta și din ea e în stare să susțină un seminar. Episcopia de Oradea, oricât de multe cheltuieli ar avea, pe cari, mărturisim, cu cea mai mare bunăvoință nu le putem trece peste o sumă care să înghită... posibilitatea întemeierii și susținerii unui seminar, totuși e dator să aducă chiar și sacrificii mari, fiind vorba de o chestiune atât de importantă pentru neamul nostru. Chiar și în cazul când s'ar tăia anumite cheltuieli de prisos, episcopia noastră trebuie să-și aducă aminte că necesitatea unui seminar se impune într'un mod atât de imperios, încât ea nu poate fi înblânzită cu nici un fel de seuze cari aduc întârziere.

Nici nu ne îndoiim că episcopia noastră, în frunte cu P. S. Sa Dr. *Demetriu Radu*, mai ales pe urma cazului celor șasesprezece teologi, acum în ceasul al unsprezecelea, în cea mai scurtă vreme, se va ocupa serios și va întenia acest seminar.

Pentru completarea chestiunii ar trebui să mai stabilim și locul unde ar fi să se zidească seminarul. S'a pomenit *Beiușul* ca un centru mai românesc și totodată centru al moșilor episcopesci. Când ne gândim însă că o prea mare descentralizare nu poate să contribuie la intensitatea forțelor noastre, cel puțin în vremea de astăzi, și când ne imaginăm influința ce poate să o aibă asupra unor clerici apropierea de episcopul și șefii lor bisericești, atunci mai bucuros am pleda pentru Oradea-mare.

Dar, în urmă, este indiferent unde se ridică seminarul, pe noi în primul rând ne interesează ridicarea lui, care nu credem că va întârzi, cerută fiind cu insistență de întreagă opinia publică.

Nu credem să existe astăzi român care să nu fie convins că la Oradea trebuie să se întemeieze un seminar și nu credem să

fie în aceeași vreme om cu inima curată, care, dacă ar cere trebuința să nu jertfească din avutul său, pentru înfăptuirea unei idei atât de mari, cum a făgăduit că va jertfi părintele *Constantin Lucaciu*, vrednicul nostru preot din Dorolți.

Așteptăm, deci, cuvântul episcopiei noastre care, nu ne îndoiim, va satisface intru toate dorințele opiniei noastre publice.

În chestia episcopiei gr.-cat. maghiare Unirea în numărul său din urmă anunță:

După ascultarea celor chemați Ilustrii noștri Arhieri, spre a se conforma voinței obștești a credincioșilor, au hotărât să informeze direct pe Sfinția Sa Papa, asupra neplăcerilor îndreptate contra Bisericii noastre, ales, că se presupune cu toată hotărârea, că informațiile, ce s'au dat Romei, spre a-i câștiga învoirea, sunt defectuoase, că să nu folosim un cuvânt mai greu. Spre acest scop Ilustr. Sa Dr. Demetru Radu, fie în persoană, fie în fruntea unei deputațiuni mai restrânse, cu prezenta Sfinției Sale Pontificelui român un scurt memoriu al chestiunii, informându-l cu toată sinceritatea asupra acestei nefericite acțiuni, ce se plănuiește, și pentru ca să nu se pară nici pe departe, că Episcopul nostru ar avea să lupte cu arme leuice, ucluș memoria și să prezente și ministrului-prezident, spre a ști guvernul, ce resentimente a deșteptat acest plan în clerul și poporul românesc unit și de a-l preveni din vreme asupra turburărilor și neplăcerilor, ce cu putea proveni din executarea unei astfel de atentate împotriva Bisericii, atât de sfinte înaintea noastră a tuturor. Sperăm, că în chipul acesta punându-se în sfârșit unei Episcopii maghiare în adevărată sa lumină, cei în drept vor mai medita asupra chestiunii, dacă e executabilă o astfel de instituție, ce ar avea incalculabile neplăceri, pentru credincioșii unei Provincii atât de numeroase și adicte la Roma și cu un cuvânt, care ar turbura adanc pe toți Români.

Pentru teologii români eliminați din Oradea-mare. La București li s'a trimis bravilor teologi români din Oradea-mare următoarele telegrame:

Cuza sfântă pentru care v'ați espus unei pedepse atât de neumană este cauza comună a neamului nostru, iar fapta voastră ne dă o strălucită dovadă că putem

să ne bizuim în viitor pe generațiile cari se ridică. Exemplul vostru va fi un isvor de învățăminte pentru tineri și bătrâni în atitudinea viitoare față de aceia, cari vor să ne răpească drepturile noastre firești ca neam cu greutate și cu o anumită menire în părțile de răsărit ale imperiului Habsburgilor.

În numele Cercului Românilor de peste munți: *Simion Măndrescu, G. Popa Lisseanu, I. Tzetz, I. Clinciu, Frații Mircea N. Colceag, N. Lupan, I. Scurtu.*

Toată admirațiunea și toată dragostea noastră bravilor apărători ai limbii românești.

Cl. II a liceului Sf. Sava.

O interpelație a lui Apponyi. Conte Apponyi a adresat ministrului-prezident în ședința Camerei dela 21 e. următoarea interpelație:

„Având în vedere, că întreagă presa aduce ca motiv al retragerii baronului Burián din postul de ministru comun de finanțe, faptul că nou numitul ministru comun de externe este cetățean ungar, astfel că de prezent doi cetățeni ungari sunt titulari ai portofoliurilor comune:

Considerând, că credința aceasta, necontrariată ar avea darul să rătăcească opinia publică asupra adevărului sustinut din principiul de paritate în relațiile celor două țări.

rog pe primul-ministru să se pronunțe asupra motivelor, cari au îndemnat pe baronul Burián să demisioneze din postul ce-l avea.”

Interpelația aceasta n'a fost încă lămurită de premier. În dezvoltarea ei Apponyi spune, că principiul de paritate a relațiilor între cele două state dualiste, stabilit de art. de lege 12 din 1867 nu se unește de loc cu zvonul împrăștiat de ziare. Ce e drept trei inși (sunt 3 ministri comuni) nu pot fi împărțiți în două părți egale. Dar în situația actuală răstoarnă aceasta imposibilitate, în urma faptului, că ministrul comun de externe este și cetățean ungar și austriac prin urmare două calități întrunite în aceeași persoană. Dar neconsiderând acest adevăr, invocat numai în glumă, Apponyi vrea să spuie odată pentru totdeauna credința, că în capul celor trei ministere comune, nu pot sta niciodată doi unguri, ci numai unul.

Motivul probabil chiar să nu fie acesta și înălțurarea lui Burián își poate avea în altă parte impulsul. În ori ce caz politica economică a lui Burián pornește cu vădită tendință de apărare a inte-

reselor maghiare în provinciile anexate, Bosnia și Herțogovina a putut hotărâ înălțurarea lui.

Se vede că cercurile vieneze s'au folosit de prilejul acesta ca cel mai prielnic, pentru a se scăpa de un element care prin politica sa economică separatistă, putea aduce încercături economice Monarhiei.

Banchetul pentru împăcarea d-ilor Goga-Vaida.

Discursurile d-ilor Nicu Gane, C. Stere, Al. Bădărău, Matei Cantacuzino, O. Stark și alții.

Iași, 21 Februrie.

Astăseară a avut loc în saloanele societății de gimnastică din localitate, un banchet dat în onoarea d-ului C. Stere, care a intervenit pentru împăcarea celor doi fruntași de peste munți Vaida și Goga.

Printre numeroasele persoane care au luat parte la acest banchet notez pe d-ii C. Stere, M. Cantacuzino, A. Bădărău, A. poi d-ii profesori universitari: Dr. Manicată, Dr. Șumuleanu, Dr. Pușcariu, A. Obreja, doctorul Negel, doctorul Mezincescu, Tabacovici, doctorul Anghel, Mihăileanu, doctorul Ștefănescu-Galați, Zăuleanu, C. Popovici, Dr. P. Bogdan, V. Ioniță, Dr. G. Mirzescu preotul Savin, preotul Goteu, Mihail Sadoveanu, V. Gane, preotul Ionescu directorul Mitropoliei, Ion Mitru, directorul școlii normale, C. Grigoriu, C. Marinescu, directorul Băncii Naționale, preotul Carp, Lascăr Roșeli, C. Bogonos, A. Gheorghe, T. Vasiliu, inginer Vicinșchi, C. Krupenschi, Dr. Slătineanu, preotul T. Soroceanu superior al comunității fraților români, „Sfântu Ioan” din Sfântul Munte. În total peste 300 de fruntași ieșeni.

S'a servit următorul

MENU

Salade de caviar Roy Charles I Consumé en tasse petits bouchés Chalot en belle vue à la Remoularde

Eduard Poetze.

Un an al muștelor.

Trad. de L. T. Lais.

Fraților, — zise prietenul nostru Ernst — anul acesta sunt atâtea muște, cum nu s'a mai pomenit. Parcă-i o ciumă egipteană. Inșă, zău, că lăcustele mi-ar plăcea mai bine. N'am auzit încă niciodată, că lăcustele să fi năvălit seara asupra oamenilor, să le cânte la urechi un cântec de luptă și apoi să se puie să-i năcăjească cu înțepăturile lor. Ai putea merge fără grijă printr-o puzderie de lăcuste și de buușeamă că n'ai perde un strop de sânge. Dar încercă cineva să se plimbe prin Prater unde acum întâiu rind de țântari a pornit să prade. Sunt mai cât un păianjen și grozav de setoși de sânge. Impunsătura e a dracului de spumeată, te învenimează și te înbunește. Pe locul, unde te-au întopat, se încheagă sângele și se fac niște buboaic de te spării.

Cred că o sută de astfel de impunsături ar ajunge să l'aducă pe un om până la marginea mormântului, dacă nu cumva a cbenrat pompierii, singurii, cari mai sunt în stare să te opere de bestiile astea grozave.

Ei, mi'ți răspunde, că ce am căutat eu prin „prater”? Bine; însă în anul acesta muștele alea sunt și pe acolo, unde n'au ce căta, și unde nu le-a mai văzut nime. Când am intrat în parcul dela Schönbrunn, am văzut, că flutură oamenii batiștele, și voiam să le urmez pilda și eu, căci credeam, că poate au al' saluta cu deosebit entu-

ziasm pe vre-un prinț din casa domnitoare. Inșă în curînd m'a învățat experiența, că fluturaturul batiștelor e numai o apărare desnădăjduită în fața roiurilor de țântari.

În centrul orașului, în parc, am observat, că țântarii, ce-i drept, se ferece de pavilionul de muzică — pe semne că din cauza lampei prea mari nu pot cânta ei inșiși — însă afară de cercul ăsta restrîns atăcau oamenii fără considerare, parcă ar fi la dânsii acasă, în Prater.

Dacă într-o seară liniștită pornești spre marginile târgului pline de colb, nu numai că'ți fură toți banii, dar pe lângă aceasta te mai înțepă și muștele astea. Scurt, nu e loc pe lume, unde să te poți refugia în fața acestei plăgi, generale, care e urmarea, că primăvara a plouat prea mult.

Și fiindcă nu mai am ce face m'am gândit să caut undeva vre-o locuință de vară. Din principiu m'am ferit de așa numitele „vilégiaturi”, unde de pe al gara West și Frantz-Josef, și m'am hotărît să încerc pe la gara de Sud, unde nu-i umezeală, deoarece am aflat în ziare o locuință potrivită și abia după ce am primit dela chiriașă garanția în scris, că pe acolo nici vorbă de muște. Se cheamă — că pe siguranță, n'am închiriat-o până ce n'am cercetat-o însuși locuința cea frumoasă; la acest prilej chiriașa a adus într-o cantie de chibrituri un țântar colosal, ca cei de prin Prater, care seamăna grozav cu un Pterodaktylus.

„Ați mai văzut dihamii de astea?” întrebai pe cucoană privind-o cu îndoială.

„Nu”, mărturisii ea sinceră, „ce e? un păinjen?”

„E un țîntar, dragă cucoană, una din ființele cele grozave, cari m'au alungat acuma din atâtea case”.

„Nu's pe la noi!”

„Ei bine, mă încred în cuvântul d-voastre”.

Aceste le-am vorbit eu ea în cea din urmă zi mai recoroasă. În ziua, când am intrat în noua mea locuință era aerul nădușit și părea, c'o să vie o furtună. În amurg mă așez în grădină și credeam, că voi petrece o seară plăcută, ca la țeară, printre adierile și mirosul socului și al trandafirilor. Deodată aud un zumzet pe la urechi și în același timp simțesc pe la tâmplă o înțepătură. Dădui cu mâna și prinsei astfel un țântar încă cald. Alerg eu cadavrul acesta la cucoana, care nu și-a ținut jurămîntul. Ea sta în grădiniță și luera cu brațele pline de înțepături roșii.

„Să crăp, dle că-i întâia dată, de au dat țântarii. Abia acum am simțit și eu că's plină de înțepături. N'am mai fost un an așa rău. așa să'mi ajute Dumnezeu!”

„Nu mai faceți și alte păcate, cucoană, aveți destul în seamă d-voastră muștele tănuite”.

„Da vedeți și d-voastră, că aia nu e una de acele, cum v'am arătat atunci”.

„De, stimată cucoană, o mai fi și alta? Nu vă înțeleg. Poate imi mai ridicați și chiria, fiindcă muștele astea nu-s întocmai, ca cele de pe la Dunăre? Vorba era: nici o muscă!”

„Doamne, aceste nu-s ca ploșnițele, să le poți nimici! Ce să fac, dacă ne-a trimis cel de sus o astfel de pacoste!”

Fileta de veau Nigoise
Petits pois à l'Anglaise
Ponche Marasquin
Dind et ageneau rotis
Salade laitue
Tortes et fours glacées
Fromage
Liqueurs
Vins.

Dragasani blanc. Nicorești rouge Champagne Pommery & Greno.

D. Nicu Gane, luând cuvântul spune că azi se sărbătorește un fapt de o importanță capitală pentru toți cei ce simt românește. Dsa face un istoric al evenimentelor petrecute peste munți și colul pe care Pa avut d. Stere, în neînțelegerea dintre dnii Vaida și Goga. Terminând, dsa închină pentru M. Sa Regele și întreaga familie regală.

D. Solomon Halitza, se ridică și spune că dsa profită de această împrejurare, pentru ca să arate în numele ardelenilor din localitate, mulțumiri l. P. S. Sale Mitropolitului Pimen, arhierul N. Băcșoanu și acelor fruntași cari au îmbrățișat această sărbătoare și mai ales pentru d. M. Cantacuzino, care a primit să figureze în comitetul de inițiativă a acestei frumoase manifestațiuni naționale.

Apoi dsa dă citire unor telegrame primite dela l. P. S. Sa Mitropolitul Pimen al Moldovei, Arhierul Nicodem Băcșoanu, precum și dela dnii: A. Bărcănu Sibiu, „Gazeta Transilvaniei” Brașov, „Tribuna” Arad, Vaida și Goga, V. Măzărănu, G. Dumitrescu Paris, Brătescu Voinești, I. G. Duca, I. Simionescu, G. Moldoveanu, Liga Națională din Birlad, C. Veleju, D. Alexandrescu, N. Cănanău, dela cercul Românilor de peste munți și alții.

D. C. Stere, luând cuvântul spune că nu ar putea să exprime într-o cuvântare tot ceea ce simte la marea cinste ce i-se face cu acest prilej. — Eu sunt, spune dsa destul de mulțumit și prea fericit de cuvintele ce mi-le-a adresat bătrînul nostru cetățean d. N. Gane.

Mărturisesc, — continuă dsa, că simt o mare sfială, nu că nu-mi dau seamă de rostul adevărat al acestei serbări și nici de rolul meu. Trăiesc de 20 de ani în Iași și mă cunoașteți prea bine, așa că nu dintr-o falsă modestie, nu pot privi sărbătorețoarea de astăzi decât în înțelesul unei manifestațiuni a Iașului cultural, prin ideea de solidaritate și unitate culturală și deci nu persoana mea că indeamnă la aceasta.

Printr-o fericită întâmplare, spune d. Stere, mă găseam în legături de prietenie cu cei doi fii ai neamului nostru, care se dușmăneau în ultimul timp.

„Ei, credeți și ziceți ce vă place: eu însă nu voi face așa, eu mă voi apăra!”

Erau într-adevăr mai slabe muștile mele și nădăduiam s-o sfârșesc iute cu ele. M'am pus să fumez în foisorul meu, de'mi ardeau buzele; însă parcă și țintării ăstia erau fumători, căci le plăcea să inghită și ceva fum, ca după mâncare. Vedeam că cântă parcă mai cu foc, când scoteau câte-o dără de fum. Cerceai să le nimicesc cu praf; însă și metoda aceasta a dat greș. Am observat bine că se jucau prin aer cu pulberea cea galbenă, ca cu mingea.

Am mai cercat să le fac vânt cu foitul, fiindcă cetisem, că țintării nu sufăr nici o adiere.

Atâta rău! Băzâind bucuoroase jucau în jurul meu o horă și, când oboseau, se puneau fără grijă pe mâna mea, ca să mai imbuce puțin.

Văzând în sfârșit, că muștile astea s-unse cu toate vrăjurile din lume, bătrîn în retragere alergând în casă. Mulțumită precauțiunii mele, căci aprindeam lumina abia după ce închiseseam fereastra, am primit încă numai două împunsături, una la ceafă, care s'a umflat și alta la urechea dreaptă, care în curînd săngeră și mă ardea.

Adormii eu o injurătură pe buze. Inșă se vede, că nu m'am purtat frumos, și pedeapsa n'a întârziat.

Pe la ceasurile patru dimineața visam, că reuniunea de cântare „Basul ciobotarilor” îmi făcea o serenadă, la care esceleau mai cu seamă voiele înalte ale tenorilor. Când m'am trezit deasupra capului meu, cânta un dublu-quartet de țintari. Pe trei din reuniunea aceasta setoasă de sânge i-am ucis dintr'odată, ceilalți au scăpat și eu auziam din când în când dinspre fereastră o cântare

Am crezut că legătura mea de prietenie, le poate inspira la amândoi încredere și nepărținare prin intervenirea mea.

Această luptă a turburat adânc sufletele fraților noștri de peste Carpați, și pentru mâne apăreau într-o lumină și mai grozavă. Stătea de-o parte unul dintre acei șefi, al cărui glas a răsunat într'un parlament, adânc alinător de suferințe, pentru milioane de Români de peste munți, și de altă parte poetul durerilor și suferințelor: O. Goga.

Aceștia doi au intrat în luptă și lupta amenința să rupă neamul românesc în două și să paralizaze interesele Românilor, reducând astfel viața sufletească a neamului în frământări dușmănoase.

Ori care ar fi fost învinsul era o durere națională pentru noi toți. Aveam credința dlor, spune d. Stere, că Goga nu e alecătuit din aluatul din care se fac trădătorii.

Amândoi au fost victimele unor fatalități. N'au să uit niciodată, clipa fericită ce am petrecut-o în camera mea din Budapesta, când am văzut pe Vaida în brațele lui Goga!

Acum sunt autorizat să spun: că greutățile cari mai sunt peste munți pentru împăcarea definitivă sunt de ordine pur sentimentală.

Terminând d. C. Stere, închină pentru cei doi frați împăcați și pentru ideea de unitate și solidaritate națională și pentru toți aceia cari și-au dat seama de importanța acestui fapt. (Aplauze nesfârșite acopere ultimele cuvinte ale dlui C. Stere).

D. M. Sadoveanu, la rândul său arată importanța sărbătorii de azi și explică rolul nobil și măreț al dlui Stere, spunând că luptele sunt dăunătoare fraților de pretutindeni. Termină închinând pentru d. Stere și, spune că fapta sa nu se va uita niciodată.

În acest moment d. C. Stere se ridică și comunică participanților dela acest banchet că printr-o dureroasă coincidență, d. Goga azi intră în temnița dela Seghedin și citește din partea dsale următoarea telegramă:

Din pragul temniței îți trimis mulțumirile mele.

D. Matei Cantacuzino, vorbește în numele Iașului cultural, salută gestul dlui Stere și trimite fraților de peste munți o caldă mângâiere. Dsa termină spunând că frăția noastră, s'o ducă Stere iubiților frați de dincolo.

D. Antoniu, vorbește în numele dlui Alex. Bădărău, care a fost chemat telegrafic la București, și a trebuit să părăsească sala banchetului la 8 și jumătate.

Au mai vorbit dnii O. Stark, Hogas, Ghilănescu, căpitan Paladi, Mărzescu și alții.

misterioasă, care vestește ce mă așteaptă, dacă aș mai dormi.

M'am îmbrăcat și mi-am petrecut dimineața în grădină. Era răcoare și eu priveam cu jale, cum muștele, cari afară inghetaseră puțin, intrau în roșuri în odaie, ca să se mai încălzească. Mă gândeam cu groază la noaptea viitoare!

În tren, în cupeu se vorbea numai despre țintari. Unii dintre tovarășii mei de călătorie erau înțepați pe cap de parcă le crescură bureți și copiii reprezentau parcă o alegorie a stării sufletesti a oamenilor, de când cu domnia muștelor. Bărbații se scărpinau fără rușine, pe când o damă gingașă și bine crescută tot la cinci minute își afla ceva de lucru pe la papuci. Fără să se folosească și ea de acest prilej. Credeai că la ia dracul.

Seara cealaltă am petrecut-o în odaia mea din oraș. Sedeam la lumina electrică și așteptam să bineventez țintării, cari ar avea poftă să mă viziteze. Fereștile erau deschise larg, se auzia agomatul nădușit al orașului și un miros plăcut adia prin odaie. Alte muște jucau în jurul luminei, dar nici un țântar. Abia pe la miezul nopții se repezi înlăuntrul un țântar, dar se vede, că era suferind. Nu cânta, nu înțepa și deodată căzu pe masă, fără să zică un cuvânt, și și expiră sufletul negru.

Îmi era foarte neplăcut în orașul acesta nesănătos, unde chiar și muștele cad istovite de boală. Căci totdeauna am zis: să nu ne părăsim târgul, mai ales ca acum într'un an al muștelor!

În urmă, d. Stere bucheie seria cuvântărilor și se hotărăște trimiterarea unei telegrame dlui T. Mihali, președintele clubului naționalităților de peste munți.

Banchetul a luat sfârșit la ora 12. Dnii C. Stere și M. Cantacuzino au fost vin aplaudați.

Dna Hortensia Goga a primit din Iași următoarea depeșă:

Dnei Hortensia Goga

Nagyszeben (Ungaria.)

La banchetul de astăseară d- pentru sărbătorirea aplanării fericite a conflictului dintre Goga și Vaida fruntașii intelectuali ai Iașului în număr de peste două sute cincizeci au aclamat de mai multe ori cu entuziasm numele cântărețului durerilor și nădejdelor noastre. Sunt însărcinat de întreaga asistență să te rog a-i transmite admirația noastră a tuturor și dorința vie de a-l vedea în luptă alături cu toți fruntașii români din Ardeal și Ungaria pentru binele neamului. Să trăiască..

Constantin Stere.

Interpelația d-lui Ștefan C. Pop.

Textul interpelației dlui deputat al Școlii Ștefan C. Pop. în chestia ultragierii celor 16 clerici dela Oradea-Mare, este următorul:

1. Are d. ministru de culte și instrucție cunoștință, că în 10 Februarie a. e. rectorul seminarului latin din Oradea a eliminat din seminar 16 clerici gr. cat. români fără să fi deschis o cercetare reglementară?

2. Are d. ministru cunoștință, că sentința adusă în mod statutarial a fost executată în chipul celui mai neomenesc, deoarece rectorul și autoritățile seminariale au constrins pe clericii eliminați ca în timp de noapte și iarnă să părăsească institutul, iar hotărîrea aceasta lipsită de orice simț omenesc, rectorul nu s'a arătat dispus să o modifice nici chiar la intervenția și rugarea dlui episcop Radu?

3. Are d. ministru cunoștință, că sentința aceasta a fost pronunțată fără ca să se fi luat proces-verbal fie și numai cu un singur cleric?

4. Are d. ministru cunoștință că deși autoritățile institutului latin au convenit cu clericii români interesați în cauză de a nu divulga nimica în publicitate din cele întălmite în institut, totuși din partea acestor autorități s'a săvârșit o umătoare indiscrețime și totodată am fost martori acelei triste priveliști, că capul diecezei gr. cat. române împreună cu preotimea din fruntea acestei dieceze au fost împoșcați cu cele mai ireproductibile invective în un organ maghiar din capitală?

5. Are d. ministru cunoștință că autoritățile seminariale nici odată n'au nimica de excepționat ce privește conduita clericilor eliminați, și nici nu s'au plâns vre-o dată autorităților bisericesti ale clericilor eliminați? Are d. ministru cunoștință că și în cazul de față numai pentru aceea s'o aplicat o pedeapsă atât de severă, pentru că clericii români au îndrăsnit să se folosească de limba maternă în conversațiile lor?

6. Consideră d. ministru de admisibil ca viitorul și existența a 16 tineri inteligenți să fie nimicită pentru că își iubesc limba, pe care vreau să o cultive?

7. Are d. ministru cunoștință că în bulele papale relative la Unirea cu biserica Romei, de asemenea în prea înalte deciziuni ale domnitorilor generoși, precum și în bulla Ecclesiam Christi emisă de Pontificul Pius IX cu privire la înființarea mitropoliei gr. cat. române de Alba-Iulia și Făgăraș limba română nu numai a fost recunoscută ca limba liturgică, ci a fost de dreptul decretată ca atare?

8. Are d. ministru cunoștință că episcopul Dr. Lányi a declarat unui corespondent al ziarului „Nagyvárad”, că atât dânsul, cât și autoritățile seminariale, corpul profesoral și elevii institutului au iscălit o telegramă, pe care au trimis-o episcopului diecezan contelui Széchenyi felicitându-l pentru că a aprobat sentința de eliminare, prin

ceea ce au justificat în mod neîndoios acuza, că s'a căutat un pretext pentru a gonii în mod sălbatice clericii români din seminar?

9. Este d. ministru dispus să ordone o strașnică anchetă în această afacere?

10. Este d. ministru dispus să ia măsurile euenite în privința reprimirii clericilor români eliminați și deschiderea unei cercetări reglementare împotriva lor?

DI Pop și-a desvoltat interpelația întrerupt mereu și cu patimă din partea deputaților maghiari. A făcut pe larg istoricul incidentului, așa cum cetitorii noștri îl cunosc și a dovedit că clericii români au drepturi vechi de a studia în seminarele romano-catolice. Fondurile religioase în acest scop au fost create încă pe timpul mirei și augmentate și pe seama episcopului nostru gr.-catolic de Maria Teresia și Iosif II. iar mai târziu, în 1857 când episcopii catolici au vărsat 3 milioane la aceste fonduri, s'a delimitat un număr de 30 de burse pe seama provinciei mitropolitane românești. 14 din aceste burse se dau clericilor români dela Oradea-mare.

Ne ocupăm și la loc de frunte cu această interpelație.

Convenția secretă austro-română.

Textul convenției.

O indiscreție diplomatică sau mistificare?

Cartea Neagră (Livre Noir) este titlul unei lucrări care și propune publicarea tuturor convențiilor secrete dintre Austro-Ungaria deoparte și România, Bulgaria, Grecia și Muntenegru de altă parte.

Autorul lucrării se ascunde sub pseudonimul „Herzog von St. Sava” și o dedică „Contelui de Aehrenthal” în semn de admirație profundă și amicitie respectuoasă.

În fruntea primei fascicule a lucrării a apărut „*Convenția secretă austro-română*” datată Ischl 14 August 1880. O reproducem textual în traducțiune românească rămânând să revenim asupra ei:

Majestatea sa Imperială și Regală-Apostolică a Austro-Ungariei și A. S. R. Prințul României, având în vedere interesele reciproce ale Curților și statelor lor, precum și importanțele schimbări cari s'au produs în situație dela anul 1878; fiind de asonenea dornice să perpetueze pacea și prietenia care, din fericire, există între cele două națiuni cărora Ele le sunt suveranii, iar, pe de altă parte, fiind hotărâte ca pe viitor nici un diferend să nu aducă între Ele și statele lor, ostilități sau să întrerupă bunele lor, relațiuni de prietenie: — s'au pus de acord, precum și guvernele lor respective, asupra clauzelor următoare, anume:

Articolul 1.

Austro-Ungaria și România conștiente de rolul pe care trebuie să-l joace în rezolvarea eventuală a problemei chestiunii Orientului, încheie, prin acest tratat, o alianță politică și militară.

Articolul 2.

Guvernul Alteței Sale Regale Prințul României nu va îngădui pe teritoriul său nici un fel de uneltiri politice, religioase sau economice, cari ar fi îndreptate contra Austro-Ungariei, precum și contra suveranului și guvernelor sale.

De asemenea, Alteța Sa Regală și guvernul său român vor întrebuința de acum înainte toată puterea autorității lor pentru a interzice și, prin urmare, pentru a șterge din țară preponderența ruseo-slavă, înlocuind liturghia și alfabetul cirilic,

prin liturghia și alfabetul latin, adoptând calendarul gregorian în locul celui de stil vechiu, opunând stavile libertății de navigațiune a vapoarelor rusești pe Dunăre; construind fortificații menite să servească, la nevoie, contra Rusiei și împiedicând prin toate mijloacele relațiunile de vecinătate și contactul tradițional slavo-român. În acest sens, căile ferate române trebuie să fie cât se poate mai puțin legate cu cele ale Serbiei, Bulgariei și Rusiei.

Majestatea Sa Imperială și Regală-Apostolică a Austro-Ungariei va da tot sprijinul său Alteței Sale Regale Prințul Carol al României în cazul când primejdii ar amenința tronul său și viața sa. Garantându-i inviolabilitatea coroanei sale și prezervarea dinastiei sale, guvernul austro-ungar acceptă de mai înainte a recunoaște Alteței Sale Prințul Carol al României titlul de rege în momentul când i-se va părea de cuviință să și-l atribue și va face toate demersurile necesare pe lângă celelalte Puteri pentru ca acest titlu să îi fie recunoscut.

Articolul 3.

Dacă „noile idei”, cari aduc atingere drepturilor monarhice și legitimității instituțiilor sancționate de veacuri și înăscute coroanelor, ar pătrunde eventual, prin agitații de liberi cugetători, socialiști, comuniști și anarhiști, iridentști și chiar radicali din stânga sau liberali excentrici, în România, guvernul Alteței Sale Regale va întrebuința toată activitatea sa pentru a opri și înăbuși progresul lor. Clerul latinizat, aristocrația de sânge și a spadei și marii proprietari, vor ține, paralel cu cei ai imperiului austriac frânele puterii.

În acest scop, guvernul Majestății Sale Imperiale și Regale Apostolice va da tot concursul său Alteței Sale Regale Prințului României, ajutându-l ca să și îmbunătățească armata și flota cu înarmările lor, precum și fortificațiile sale și poliția sa.

Articolul 4.

E hotărât între înaltele părți contractante că România nu va intra, fără să consulte pe aliata sa Austro-Ungaria, în angajamente distincte cu vre-o altă Putere și, în special, nu va lega relațiuni sericose, politice, asemenea relațiuni putând să aducă vătămare obiectelor stipulate în această convenție.

Dacă vre-odată România s'ar vedea în posibilitatea de a și mări teritoriul în paguba posesiunilor sârbe, bulgare și ruse, Austro-Ungaria va uza de toată influența sa de putere pentru a și ajuta aliata până la desăvârșita realizare a revendicărilor sale.

Articolul 5.

România renunță de acum înainte la politica sa națională și de a nutri tendințe iredentiste către Transilvania, Bucovina și Banat.

Austro-Ungaria e gata să susție propaganda română în Basarabia și Macedonia, precum și să înlesnească opera de romanizare în Dobrogea.

Articolul 6.

Dacă România e târîtă într'un război, pentru apărarea drepturilor sale teritoriale sau intereselor sale speciale, contra Rusiei, contra Bulgariei sau contra ori cărui alt stat, Austro-Ungaria va veni imediat în ajutorul aliatai sale, va face războiul în comun cu dânsa și va face pacea în acord mutual cu dânsa.

La rîndul său, România se angajează ca, în caz de război al Austro-Ungariei cu Rusia și Serbia sau Turcia, să pue la dispoziția Majestății Sale Imperiale și Regale-Apostolice toată armata și flota sa, precum și tot teritoriul său și fortificațiile și locurile sale strategice ale Dumării și mării Negre.

Articolul 7.

Dacă, în timpul cât această convenție între înaltele părți contractante e în vigoare, Austro-Ungaria ar reuși să pue sub heghemonia și suprema suzeranitate a augustei case de Habsburg statele și națiunile din peninsula Balcanică, regatul României se va bucura, în această nouă constelație de state, de favoarea componentului celui mai privilegiat și celui mai larg autonom. Majestatea Sa Imperială și Regală-Apostolică a Austro-Ungariei va mai adăuga de bună voe, în acest caz, la posesiunile actuale ale coroanei Alteței Sale Regale Prințul Carol al României și a moștenitorilor săi legitimi și greco-catolici a Casei de

Hohenzollern-Sigmaringen, o parte a Banatului, Transilvania și Bucovina și, eventual, Basarabia și îi va salvarda integral și pe veci, lui și descendenților săi, toate prerogativele și drepturile de suverani.

Alteța Sa Regală Prințul României se angajează să deschidă larg porțile regatului său industriei și comerțului austro-ungar și să continue a propaga, pe viitor ca și în prezent, catolicismul și germanismul.

Articolul 8.

Prezentul acord va căpăta efect imediat după data semnăturii sale și va rămâne în vigoare timp de patruzeci de ani, începând dela această dată. El va înceta să existe după douăzeci și patru de luni de înștiințare prealabilă, în acest scop, dată în scris de una din înaltele părți contractante. Dacă, atunci când data fixată pentru expirarea lui va sosi, una sau alta din aliata este în război, alianța va continua eo facto până ce se va încheia pacea.

Drept care, Noi am hotărât și hotărîm că acest acord are putere de lege între cele două țări.

Făcut în duplicat la Ischl astăzi 14 August, 1880.

(Semnat): Franz Josef

(Semnat): Carol.

Subsemnații, autorizați după toate formele legale de suveranii lor, au semnat de asemenea acest tratat și au pus sigiliile lor.

(Contra semnat): Baron de Haymerle.

Ministrul de externe al Majestății Sale Imperiale și Regale-Apostolice a Austro-Ungariei.

(Contra semnat): Boerescu.

Ministrul de externe al Alteței Sale Regale Prințul României.

În lături cu regulamentul...

— Situația politică. —

Arad, 22 Februarie.

În ședința de mâine, Vineri, se va intra în discuția reformelor militare, după ce președintele Návay a declarat că va îngădui numai la doi deputați să ia cuvântul înainte de ordinea de zi. Ziua aceasta va servi deci cel dintâi pretext pentru justiști de-a sonda intențiunile președintelui.

Justiștii se vor prezenta la ședința de mâine pregătiți pentru orice eventualități. Și vor lua toate măsurile de precauțiune mai ales după ce și contele Tisza a făcut declarații războinice.

În clubul guvernamental contele Tisza a fost întrebat de deputații guvernamentali ce părere are despre situație în urma dezarmării kossuthiștilor.

— Pentru mine este indiferent dacă avem de-a face cu o opoziție de 40 de deputați, sau de 120... Lucrul principal e să se pună capăt obstrucției tehnice.

— Și crezi că lucrul acesta se poate face în cadrele regulamentului intern? L'a întrebat deputatul Kállay Tamás.

— Regulamentul n'are importanță! a răspuns contele Tisza. De data aceasta vom da regulamentul în lături...

Dispozițiile aceste războinice ale guvernamentalilor nu dovedesc, deci, nici decum că dezarmarea kossuthiștilor însemnează pentru ei un câștig care va trage în cumpănă. Obstrucția tehnică din trecut a fost susținută aproape exclusiv de membri partidului justhist și de deputații

independenți în afară de partide. Abia doi-trei dintre deputații kossuthiști au sprijinit obstrucția justhista prin iscăliturile lor. Noua hotărâre a șefilor kossuthiști sancționează numai o stare de lucruri existentă.

Intorsătura aceasta a șefilor este însă viu discutată și în clubul partidului. La adresa contelui *Apponyi* au răsunat cuvinte de dojană aspră. Mai categoric și-au exprimat nemulțumirile deputații *Barabás*, *Kelemen Samu* și *Nadányi Gyula*, cari probabil vor sprijini obstrucția. Și dela organizațiile din provincie vin proteste împotriva dezarmării nemotivate.

Pacea cu justhiștii nu însemnează, deci, sfârșitul obstrucției tehnice și la înfrângerea ei guvernul întâmpină și acum aceleași greutăți pe cari le întâmpinase înainte de pacea cu kossuthiștii.

Conferența comună.

Șefii partidelor opoziționiste se vor întruni, la conferența comună, numai mâine, Vineri, după amiază, după ce azi parte dintre ei asistă în Viena, la înmormântarea ministrului comun de externe contele *Aehrenthal*.

Se poate însă întâmpla ca în ședința de mâine a Camerei să se iviască între justhiști și guvernamentali un conflict mai grav, care îi va îndepărta pe kossuthiști de ceilalți opoziționiști, — făcând de prisos și orice conferență comună.

Vine absolutismul?

Dr. Heinrich Friedjung, cunoscutul publicist și profesor din Viena publică în „*Vossische Zeitung*” din Berlin un articol în care se ocupă cu situația politică din Ungaria. Intre altele spune că anumite cercuri din Viena sunt nemulțumite cu guvernul ungar că n'a procedat mai energic față de obstrucție și a primit să aducă la cunoștința Coroanei dorințele opoziției în chestiunile militare. *Friedjung* îi acuză și pe justhiști că sub masca ideilor democratice vreau să câștige masele pe seama ideii de stat național maghiar. Cercurile vieneze vor ști să împiedece acest lucru dând conducerea viitoarelor *ulegeri apropiate* nu lui *Héderváry*, nici lui *Tisza* sau *Lukács*, ci unui politician care vrea introducerea unui *vot universal egal și secret, ferit de orice lozincă națională*.

Dacă aceasta nu va reuși, încheie *Friedjung*, va urma absolutismul...

Cum va fi reforma electorală?

Tratativele urmate între guvern și opoziție au avut darul de a-l sili pe contele *Khuen-Héderváry* să facă declarații mai amănunțite cu privire la reforma electorală.

În Camera deputaților ministrul-președinte a declarat că până la toamnă va prezenta Camerei proiectul de lege despre votul universal. În cercurile bine informate se zvonește acum că proiectul va fi prezentat Camerei încă în luna Mai.

În ce privește principiile reformei electorale, în aceleași cercuri se știu următoarele: Vor primi drept de vot toți cetățenii trecuți de 24 de ani, cari știu scrie și citi. (Cu totul cam 2.400.000). La orașe votarea va fi secretă. Numărul mandatorilor se va spori cu 37, pe cari le vor primi orașele,

înlăturându-se astfel maghiarimea. Și la noua arondare a cercurilor electorale se va ține seama de interesele elementului unguresc.

Guvernul unguresc la înmormântarea lui Aehrenthal.

Ministrul-președinte, ministrul de agricultură și ministrul de culte au plecat azi la Viena, pentru a asista la înmormântarea contelui *Aehrenthal*. Camera ungară e reprezentată prin președintele *Návay* și o delegație de 30 deputați.

Din cauza aceasta Camera deputaților azi n'a ținut ședință.

Un studiu interesant și foarte folositor *).

— *Cercetări privitoare la situația învățământului nostru primar și la educația populară de Dr. Onisifor Ghibu, Sibiu, 1911. 138 pag., (prețul necindicat). —*

D. Onisifor Ghibu, un foarte bun cunoscător al problemelor învățământului primar în Transilvania, poate cel mai bun, cu o largă pregătire specială în domeniul științei pedagogice, arată prin acest temeinic și extins studiu a fi un om de bine, cu vederi superioare, și un om însufletit de un mare ideal: regenerarea și ridicarea neamului românesc. Dovada aceasta ne-a dat-o d. Ghibu și în alte broșuri ale sale, despre care a fost vorba în revista aceasta, dar din nici una din ducerile sale de până acum nu l-am putut cunoaște atât de bine pe căldurosul și însufletitul Ghibu ca dintr'aceasta, care tratează poate cea mai de însemnătate chestiune pentru Românii transilvăneni, chestiunea școlară, așa cum e aceasta în zilele de azi, sub împrejurările nemaipomenit de vitrege, create de legea din 1907 a ministrului de culte *Apponyi*.

Un lucru trebuie spus însă, dela început: d. Ghibu ne arată în studiul său, mai ales, lipsurile și scăderile cari provin din vina Românilor înșiși, analizând și criticând, nepărtinitor, dar și aspru, întreaga stare a școlilor din Transilvania. Și din punctul acesta de vedere cartea domnului Ghibu prezintă o notă nouă, dovădundul a fi un eugetător cu vederi sănătoase și un bun îndrumător al unei vremi nouă. — În trecut aș aminti că se vede o înrudire sufletească, în felul de-a vedea lucrurile, între d. Ghibu și scriitorii din jurul „*Tribunei*”: o critică severă față de ai noștri, când păcătuiesc; o solidă cultură românească; simțul realității, așa cum e ea astăzi, și ruperea firului poveștilor cu „*marii noștri străbuni*”.

Studiul dlui Ghibu e împărțit în trei capitole mari, cu o introducere și o încheiere.

Capitolul I cuprinde: Starea școlilor; capitolul II: situația învățătorilor noștri, iar capitolul III, cel mai interesant și mai cu avânt scris dintre toate, cuprinde activitatea extrașcolară și educația populară.

Mă voiu sili să fiu scurt, ținând samă de cadrele care mi-le impune o dare de seamă, căci de o recenzie, în înțelesul strict al acestui cuvânt, nu poate fi vorba, necunoscând subsemnatul, mai deaproape, materia despre care tratează d. Ghibu în cartea sa, iar, pe de altă parte, lipsurile fiind de tot puține și numai de o mică însemnătate, o critică amănunțită ar fi mai puțin îndreptățită. Aceasta ar putea-o face doar cunoscători foarte buni ai împrejurărilor de acolo, pe chestiuni de principii și în anumite materii, cum e, bună oară, activitatea extrașcolară, care a întimpinat unele critici și până acum, relevate mai pe larg de însuși autorul, în cuprinsul acestui studiu, dela pag. 103—111.

D. Ghibu, în calitatea sa de referent școlar în Consistorul arhidiecezei gr.-or. române a Tran-

* Reproducere din revista „*Scoala*” din Cernăuți. (Nr. 1/1912).

silvaniei, a avut prilej să cunoască foarte bine școala și învățătorii ei, cu toate părțile bune și cu toate scăderile, așa cum e în vremea aceasta.

Întreaga arhidieceză gr.-or. română a Transilvaniei se extinde pe cele treisprezece comitate ale căror nume le transcriem aici, în felul cum sunt puse în cartea dlui Ghibu: Comitatul Hunedoarei; com. Sibiiului; com. Făgărașului; com. Brașovului; com. Treiseacamelor; com. Târnavei-mari; com. Târnavei-mici; com. Murăș-Turda; com. Alba-inferioară; com. Turda-Arieș; com. Cojocna; com. Solnoc-Dobâca și Bistrița-Năsăud.

Fiecare comitat e împărțit apoi în mai multe tracte, cu tot atâtea protopopiate, iar școlile sunt supuse acestora din urmă, fiind ele școli confessionale. — Ca să lămurească pe mulți din cetitorii acestei reviste și ca să se evite confuziuni, voiu spune, la acest loc, că d. Ghibu în studiul său are în vedere numai școlile românești confessionale, de vreme ce cele de stat și cele comunale sunt boicotate și rău văzute din pricina maghiarizării ce o urmăresc.

În comitatul Hunedoarei sunt, după recensământul din 1910 vre-o 250.000 de credincioși ort. rom., iar pentru acești credincioși se află numai abia la 100 de învățători. Un învățător ajunge, deci, cam la 2.500 de suflete! Comitatul întreg are 420 de sate, dintre care 378 de sate sunt cu credincioși de ai noștri. Nu mai puțin de decât 218 sate dintre aceste 420, în total, n'au școală, iar dintre 42.020 de copii în vârstă de școală, n'o cercetează 22.570.

Aceste sunt cifre vrednice de obrazul bărbatilor de stat unguri! De maghiarizare, cu forța, le arde lor, iar nu de cultura popoarelor.

Mai departe nu pot arăta care e starea școlilor din fiecare comitat, eu date statistice, fiindcă nici d. Ghibu n'o face aceasta, și e păcat, pentru că în felul acesta am fi putut ști, dintr'un izvor vrednic de crezare, care e numărul copiilor de școală, al celor ce o cercetează și al celor ce n'o cercetează, câte școli confessionale și câți învățători sunt: S'ar fi putut poate arăta, cu acest prilej și cât de mulți români trăiesc în Transilvania, un lucru care numai foarte puțini îl știu, din pricina datelor statistice tendențioase fabricate de șubziși maghiari șovini. Apoi se putea socoti cât de mare e numărul analfabeților.

Dar să nădăjduim că d. Ghibu ne va da și mai mult decât datele aceste care le cerem, ne va da o școală nouă în Transilvania așezată pe principiul național al pedagogiei moderne, pentru a cărei desăvârșită izbândă va trebui să serie multe studii, să cerceteze stăruiitor greșelile și să muncească cu focul care îl cere orice apostolat.

Dacă n'am aflat în cartea dlui Ghibu date statistice precise pentru fiecare comitat și apoi pentru întreaga arhidieceză privitoare la școală, am aflat, în schimb, multe amănunte, scoase din rapoartele protopopilor și ale comisiilor permanente, care ne pun școala din Transilvania în lumina ei adevărată. E trist și-i rușinos ceea ce aflăm în cartea dlui Ghibu: „*Învățătorii își dau silință și la obiectele cu limba română, dar mai mult la limba maghiară, fiindcă se tem de inspec-torul regesc școlar*”.

Astfel cuvintează în raportul său protopopul din tractul Devei. Și par'că numai în tractul Devei o fi fiind așa? Nici la noi nu e altminterlea, cu toate că jandarmii au alte lucruri în grija lor decât școala, cu toate că legea și stăpânirea îngăduie... Și n'ar fi așa nici acolo, în Transilvania, și nici aici, la noi, în Bucovina, dacă n'ar fi oameni de aceia cu suflet îngust, cu gândul ticălos și lacom, și cu șira moale ca o nuia, firi de țigan.

Și mai departe, la p. 15, iată ce serie d. Ghibu, vorbind despre starea școlii din tractul Avrigu: lui: „*În tractul Avrigului e rău. Un spirit nesănătos stăpânește de sus până jos. În țara lui Gheorghe Lazăr e multă jale și în mare parte nu din vina străinilor. În multe școli s'a desnaționalizat aproape întreg învățământul, atât ea fond cât și ea formă (limbă, manuale).*”

Dr. Balázs Emil
Institut pentru consultațiuni medicale,
TIMIȘOARA, întru Palatul Merbl.

Operază și vindecă boli de piele și sexuale cu razele Röntgen. Operarea polipilor și a altor formațiuni cu aceleași raze. Electroliză. Metode electrice de vindecare. Massage electrice. Vindecarea bolilor de beșică prin electricitate.

Consultațiuni pentru operare și boli de piele dela 8—9 ore a. m. și dela 2—5 p. m. Celor din provincie, cărora se recere îngrijire mai îndelungată, le stă la dispoziție camere confortate anume

De multe ori însă și învățătorii, cu cea mai mare bunăvoință, nu și pot împlini datorițele, din pricina condițiilor în care trăiesc. Astfel d. Ghibu, vorbind despre comitatul Treiscănelor, scrie următoarele despre starea învățătorilor: „Cei mai mulți sunt cantori. Din cauza asta nu și pot vedea cum se cade de școală; de câte două ori pe săptămână se întâmplă de nu se țin prelegeri dimineața”. Dar și de partea materială a școlii, de multe ori și în multe locuri, se poartă numai o grijă foarte mică, sau, câte odată, nici una, încât lipsese și lucrurile cele mai de neapărată trebuință. Căci iată ce scrie comisiunea permanentă din tractul Reghinului, (com. Murăș-Turda), în raportul său ce l-a înaintat, cu toate celelalte comisii, arhiepiscopiei române gr.-or. a Transilvaniei: „În cele mai multe școli școlarii aduc câte o aștie sau gătej rupt din gardurile străine, apoi tot ei fac focul cam pe la 9 ore și pe când e cald afară e cald și în școală, tocmai — pe când părăsese sala de învățământ”.

Aceste sunt stări de lucruri cari ar trebui să-i puie pe toți Românii transilvăneni, nu numai pe d. Ghibu și pe alții vre-o câțiva, pe grijă. În felul acesta nu cred că se va putea face educația unui popor care are trebuință în lupta sa cu celelalte neamuri de multă, de foarte multă cultură națională, și care, nici într'un caz, n-o poate primi din școlile de desnaționalizare ale Maghiarilor.

Căci, dacă nu se vor îngriji de școli și învățători, dacă se va face lucru de mântuială, va veni statul și va încheie, în puterea legii lui Apponyi, școlile confesionale, deschizând în locul acestora școli de stat. Iar roadele vor fi cele cunoscute, roade de acele fune și otrăvitoare, cum putem vedea și la p. 20 din acest studiu: „Învățătorii, mai cu seamă cei ce au ajutor dela stat, au pus mare pond pe limba maghiară, încât în unele comune copiii de școală pe oricare trecător îl salută în frumoasa limbă a statului”.

O scădere e și aceasta, că „elevii nu sunt învățați pretutindeni cu cărțile necesare”, p. 27, iar o alta, neiertată de pedagogia timpurilor mai nouă, e, că „pe educația fizică a elevilor se pune foarte puțin pond...” p. 27.

(Sfârșitul va urma).

Bernard Shaw.

Zilele acestea s'a început la Paris reprezentarea unei piese de faimosul scriitor englez Bernard Shaw. Cu prilejul acesta, publicistul francez Augustin Hamon a consacrat autorului britanic, pe care îl cunoaște personal, un interesant articol pe care credem nimerit să-l traducem și pentru „Tribuna”. Este de remarcă că d. Hamon ține de patru ani de zile un curs la Sorbona, asupra lui Shaw.

S'au scris până astăzi volume întregi asupra lui Bernard Shaw și a teatrului său, în englezește, în nemțește și în curând va apărea și în franțuzește o parte din cursul liber dela Sorbona pe care i-l consacram de vre-o patru ani încoace. Se vede din aceasta cât de greu este să se rezume într'un articol de ziar un om și o operă de această putere.

Irlandez din naștere, Bernard Shaw, are acum 55 de ani. De douăzeci de ani el scrie comedii, dar numai de vre-o opt ani este el jucat cu succes pe scena engleză și de nouă ani pe scenele nemțești și americane. Și e lucru curios într'adevăr faptul că și-a început călătoria în Germania și America de Nord, căci acum el triumfează în lumea întregă.

Bernard Shaw e înalt, slab, cu barba și părul cărunt: el seamănă perfect de bine cu Bernard Shaw de acum douăzeci de ani, pe când barba și părul îi erau roșcate. Cu toate acestea, el are acum aspectul mai puțin mefistofelic ca altă dată. Tră-

săturile foței sale s'au îmblânzit cu timpul și bunătațea-i reală, pe care caută s'o ascundă sub sarcasmul cuvintelor lui, apare fără de voia sa. Una din caracteristicile lui Bernard Shaw e că spune întotdeauna adevărul, ori care ar fi el. El îl spune verde, cu o oare-care brutalitate, dar învăluindu-l într'o formă așa de umoristică, așa de glumeată încât amărăciunea dispare și trebuie, în adevăr, să ai un caracter prost, pentru a te supăra pe dânsul.

Rar se întâmplă cu Bernard Shaw să facă la ce te aștepti dela el. Aceasta se poate constata cu lesnicioșie din cele douăzeci și una de piese pe care le-a scris până astăzi, și al căror desnodământ nu este niciodată cel așteptat. De altminteri, Bernard Shaw care este un om de disecție și un mare orator, e foarte amuzant în discuțiile și controversele sale. El are, într'adevăr, specialitatea de a lua argumentele cari i-se opun, de a le primi ca exacte, apoi de a se baza pe dânsul pentru a demonstra că el are dreptate, iar nu interlocutorul său. Reies din această răsturnare a lucrurilor contrasturi foarte comice. El întrebuițează aceiaș procedeu în piesele sale; de aceea provoacă ele întotdeauna risul spectatorilor, chiar atunci când este vorba de lucruri serioase și profunde. Se știe că aceste comedii sunt toate un amestec intim de un comic așa de intens și savuros, adesea împins până la burlesc, cu o amară critică socială, o moralitate revoluționară, o filozofie a vieții și chiar o metafizică.

Pentru Bernard Shaw scena e o catedră, o tribună de unde biciuiește viciile sociale, și indică pe cale de consecință ce ar trebui să fie. Teatrul său comic, întocmai ca și acel al Grecilor și acela al lui Molière, este o predică, un discurs adresat direct spectatorilor prin vocea personajilor. Găsești în el mai multe cuvinte decât acțiune, iar personajele sale expun întotdeauna motivele lor, motivele lor de acțiune. Și de aici, rezultă efecte comice discrete sau violente cari amuză atât de mult pe spectatori, încât ei revin să revadă aceeaș piesă de câte trei sau patru ani. Spectatorul revine pentru că de fiecare dată el se amuzează și mereu descopere idei noi, cari îi scăpaseră. Aceasta este una din particularitățile teatrului shawian, și ea se prezintă pretutindeni la fel, în America și în Anglia, în Germania, Rusia sau Scandinavia.

Bernard Shaw nu are nici o pasiune: nici masa, nici femeile, nici onorurile, nici luxul nu-l atrag. El trăiește foarte confortabil — de vr'o opt ani piesele lui l'au îmbogățit: în tinerețea sa el a cunoscut chiar sărăcia — dar el a știut să se desbăreze în mare parte de piețele pe cari bogăția le pune în preajma celui bogat. N'are nici o pasiune, am zis? De fapt am spus un neadevăr, căci Bernard Shaw are una, o pasiune mare: de a predică în public evanghelia shawiană, evanghelia de mâne, o evangheliă de acțiune, de libertate și de egalitate. Într'adevăr, Bernard Shaw e socialist. El e socialist de când era tânăr și de atunci nu s'a schimbat.

Acum câteva luni a venit să mă viziteze la Port-Blanc unde locuiesc, pe coasta aprigă a Măneei, în pitoreasca noastră Bretanie, și acolo, printre alte conversațiuni pe cari le-am avut împreună, îi plăcea să vorbească mai cu seamă de egalitatea socială. Pentru dânsul, era este baza necesară a societății socialiste de mâne, a acestei ineluctabile societăți ce se pregătește în momentul de față. Bernard Shaw este socialist, și socialist militant celebru în Angliera. El și cu Keir Hardie sunt oamenii cari au avut cea mai mare influență asupra socialismului englez de douăzeci de ani încoace. El a fost sufletul Societății fabiene care a influențat atât de mult politica internă și externă a Marii-Britanii. Și dacă a părăsit acum un an locul său de membru din comitetul conducător al acestei societăți, a făcut-o spre a lăsa loc tinerilor, căci Bernard Shaw e un mare admirator al tinereții plină de viață și de acțiune. Ajunge să-i vezi piesele pentru a te convinge de aceasta.

Lui Bernard Shaw îi face o plăcere intensă far-sele pe cari le scrie, precum și glumele pe cari le rostoste. În acele momente fizionomia sa exprimă o bucurie aproape copilărească, și cu un gest familiar își freacă mâinile una de alta și înalță ușor din umeri.

Mimica aceasta, precum și felul umoristic cu care își prezintă ideile sale banale sau originale, triviale ori rare, au făcut ca el să fie conferențiarul cel mai gustat al Englierei.

Și chiar fără această mimică, savoarea paradoxelor, puterea comicului său sunt așa de mari încât, de se întâmplă să scrie vre-un articol de gazetă, tirajul ziarului în care și-l publică, se urează considerabil. Și cu toată adâncimea ideilor pe cari le exprimă în piesele lui, publicul din popor dă navală să le vadă; o dovadă despre aceasta e faptul că de mai multe luni încoace, două teatre și un music-hall din Londra joacă neîncetat și în acelaș timp, câte-o piesă de ale sale.

Cronică externă

Războiul turco-italian. Cu toate zvonurile înțelepte de pace, războiul tripolitan se continuă cu mici întreruperi. — În uitlul timp Italianii au încercat să întindă teatrul războiului și asupra Arabiei, unde de abia s'a stins revoluția împotriva Califilor. În repetite rânduri vapoarele de război italiene au bombardat cuiburi sărăcicioase de pe țărmul arab, din care cauză au și ajuns odată în conflict cu Francezii, deoarece întâmplător au fost luate la țintă și barăile inginerilor francezi ocupați cu lucrări în părțile acelea. Blocada țărmului arab a avut de urmare, confiscarea mai multor corăbii de război turcești. Acțiunea aceasta a Italianilor nu a prea fost băgată în seamă de Turci. Acum însă chestia începe a deveni serioasă prin faptul că Italianii voiesc să aște din nou focul războiului Arabilor împotriva califilor turci.

Italianii au intrat în înțelegere cu Saïd Foris, șeful revoluției arabe, cărnă i-au dat arme și munițiuni.

O nouă răscoală a Arabilor ar fi foarte binevenită pentru Italiani, cari au și debarcat într-o parte a Arabiei 500 de soldați. Nu se poate ști însă dacă Arabii, cari sunt neam de sânge cu Turcii, nu vor întrebuița armele date de Italiani tocmai împotriva acestor ghiauri atât de mult urgișiți de învățăturile profetului.

Din Turcia. Constantinopol, 19 Febr. Indată după anul nou turcesc (14 Martie) se încep alegerile pentru parlamentul otoman, — în care Macedononânii au avut două mandate, unul de deputat și altul de senator, cari de sigur vor fi păstrate și pentru viitor.

De interes în mișcarea electorală proximă este ținuta Albanezilor, a căror revoluție abia stinsă, după cum se știe a fost înecat în sânge de guvernul turcesc.

Prosa albaneză desfășoară o activitate febrilă, pentru realegerea deputaților actuali, cari se bucură de o mare popularitate. În parlamentul viitor Albanezii nu se vor alipi nici unei grupări politice, ei vor forma o grupare a parte.

Actualmente în Albania domnește încă de pe vremea răscoalei starea de asediu. Școlile toate sunt închise.

Populația întregă agită pentru redeschiderea tuturor școlilor, făcându-se chiar intervenții directe la guvern în această chestiune.

De altcum chiar și cei mai fanatici mohamedani arată o simpatie deosebită față de alfabetul latin. — Atâta numai că instrucția deocamdată ar fi foarte dificilă, lipsind cărțile necesare.

Scutari, 19 Februarie. Arhiepiscopul catolic din Skutari Monseniorul Giacomo Sereggi a înnapoiat sultanului decorația ce i-o acordase acesta, anume ordinul Medjidia el. III cu observația, că

FABRICA DE SPALAT CU ABURI

„KRISTALY”

Gőzmosógyár, Kolozsvár, Pályaudvar.

Văpsire de haine. Curățare chimică.

Spălare cu aburi.

La suma de peste 10 Cor., pachetul se retrimite francat.

distincțiune atât de inferioară nu corespunde demnității sale.

Salonic, 19 Februarie. Papa a redus la 8 numărul sărbătorilor în toate diecezele Albaniei. Se știe că Albanzii catolici aveau foarte multe sărbători băbești, întocmai ca și noi Românii.

INFORMAȚII.

A R A D, 22 Februarie n. 1912

— Pentru odihna martirilor dela Galați.

Ni-se anunță: Tribunalul din Timișoara a osândit în 17 Februarie a. e. pe d. *Dimetrie Codreanu*, învățator în pensiuie, pentru un articol intitulat *Omorul dela Galați*, la 8 zile închisoare și 20 cor. pedeapsă în bani. Motivul: calomniarea jandarmilor ungurești.

Justiția ungurească se îngrijește ca varurile de amărăciune să nu se liniștească în sufletul românesc, nici după trecerea a aproape doi ani dela fiorosul măcel din Tara Oltului. Și bine face...

— **D-nii Goga și Vaida în Iași.** „Miscarea” scrie: *Comitetul profesorilor ardeleni ce au organizat banchetul în onoarea dlui C. Stere, va invita în cursul luniului Maiu, la Iași, pe d-nii Octavian Goga și Vaida-Voevod. Cu aceasta ocaziune vor avea loc mari serbări naționale, iar seara un mare banchet în sala Teatrului Național.*

— **Inaugurarea monumentului Cuza-Vodă din Iași.** Ni-s-anunță din Iași: Lucrările monumentului Cuza-Vodă, sunt complect terminate. Inaugurarea se va face cu mare solemnitate în primele zile ale luniului Mai. La serbări vor azista și delegațiuni din Bucovina și dela noi.

— **Expoziție de industrie casnică rom. în Sibiu.** colecțiunea doamnei Maria Cosma. Va fi deschisă din 25 Februarie până în 31 Martie n. a. e. în fiecare zi la orele 10—12 a. m. și 2—4 p. m., în strada Schewis Nr. 15. Taxa de intrare e de cor. 0.50. Venitul este destinat pentru școala Reuniunii femeilor române din Sibiu.

— **Un mic șiretlic gazetăresc.** E vorba de o șiretă intervenție a corespondentului aradan, al lui „Az Est.”

În informația sa asupra „instalării poetului Goga la Seghedin”, șiretul corespondent spune că directorul închisoarei ar fi asigurat pe întemnițat de cel mai bun tratament, cu condiția însă, să nu primească nici un ziarist și să nu facă politică în interviewurile, ce le va acorda.

Suntem în măsură de a asigura pe fantasticul corespondent, că tocmă împotriva Goga a rugat pe d. Müller directorul închisoarei din Seghedin să-i respecte cât mai mult liniștea și dacă se poate să nu dea voie nici unui reporter să-l viziteze.

— **Éljen Mangra Vazul!** Cazul învățătorului Vasile Teneu din Fehetău (Bihar) suspendat din postul său la intervenția faimosului vicar dela Oradea, — a creat acestuia un titlu de adevărată glorie. Ziarele maghiare iau apărarea neînstititei sale fapte antiromânești și nu se jenușă să spună, că Mangra este victima unei acuzații neîntemeiate.

Adevărul este însă stabilit și îl repetăm: Nemercitul învățator lăsat pe drumuri de părinteasca justiție maghiară este jertfit la cererea expresă a ambițiosului vicar, care visează încă la mitre episcopiești dacă nu în biserica noastră neamită, în cea neunită maghiară, pentru a cărei întemeiere își va fi promis desigur tot concursul.

Pentru astfel de oameni nu avem decât o singură exclamație:

„La mai mare părinte!” Dar acolo la ei!

— **Moartea unui învățator binemeritat.** Un cetitor ne anunță moartea vrednicului învățator *Gheorghe Maghetiu* din Sacoșul-unguresc. Școala românească din acel ținut și întreagă împrejurimea jolește în adormitul pe unul din cei mai iu-

biți și populari conducători din partea locului. Inzestrat cu frumoase calități spirituale, viața în-treagă și-a închinat-o idealurilor noastre naționale, sprijinind cu fapta și obolul toate acțiunile românești din acele părți. Vreme de 45 de ani a stat în serviciul școlii, dovăduindu-se tot timpul un învățător model. A muncit mult pentru prosperarea reuniunii învățătorești și priceperea ce a arătat în toate chestiunile de ordin didactic l'a înălțat în considerația colegilor săi, iar consistorul l'a numit comisar al tractului Iugoj, vreme de mai mulți ani în șir.

Tot ce are azi comuna Sacoșul-unguresc, o comuna curat românească, e rodul muncii lui apostolice. Originar din comună, suprema lui țință a fost să cultive sufletul sătenilor cu cele mai nobile sentimente naționale și religioase, însuș premergând cu exemplu și ținând cu neclintire la steagul partidului nostru național. Atât în viața publică, cât și în cea particulară a sa, era un bărbat de o corectitudine proverbială în acest ținut.

L'a răpus o boală veche și neîndurătoare spre adâncea durere a comunei, care vedea în el un părinte cerotitor. În urmă îi rămâne o soție neconsolată și doi fii, din cari unul d. Dr. Coriolan Maghetiu, profesor la liceul din Craiova, iar celalalt d. Aureliu Maghetiu, preot în Togră.

Odihnească în pace.

— **Funerariile contelui Aehrenthal.** Ni-se anunță din Viena: Azi după amiază au avut loc funerariile contelui Aehrenthal, în mijlocul unei afluențe imense. Toate balcoanele și ferestrele de-alungul stradelor și pietelor dela palatul din Ballplatz și până la gară au fost închiriate de lumea care nu mai încăpea pe stradă. Ordinea procesiunii a fost stabilită de biroul de ceremonii al curții. Înainte mergea un călăreț de curte, după el doi lachei cu torte. A urmat carul funebru, funcționarii de curte purtând perna cu decorațiile defunctului, familia defunctului, funcționarii ministerului și onorațiunii, carule cu coroane și la sfârșit diversele deputațiuni. Racla a fost transportată întâi în biserica Michaeler-Kirche, unde cadavrul a fost sfințit. În biserica strămele erau ocupate de arhiducele moștenitor Francisc Ferdinand, reprezentând pe monarhul, de marii ambasadori ai Germaniei, Franței, Angliei, Italiei, Spaniei, României etc. reprezentând pe domnitarii lor. Dela biserica conductul funebru s'a îndreptat spre gară, unde racla a fost pusă în un tren special și transportată la Doxan, în cripta familiară a conților de Aehrenthal.

— **Caragiale profesor...** Sub titlul acesta poetul R. D. Rosetti povesteste, în „Flacăra”, următoarea scenă extrem de interesantă, din viața sărbătoritului Caragiale:

„Nu cunoaște ce e viața cine n'a plăns nicidecătă” a zis Alfred de Musset. Fraza s'ar putea complexta: nu cunoaște ce e viața cine n'a îndurat grija zilei de mâine. Caragiale, ca om desăvârșit, a cunoscut grija aceasta chinuitoare, și de aceea l'am văzut când arhivar la regie, când profesor de istorie la Sf. Gheorghe.

Anghel Demetrescu, regretatul savant răpit devreme dintre noi, și-a dat seama de cultura enciclopedică, deși autodidactă, a maestrului pe care-l sărbătorim, — și iată-l pe Caragiale în fiecare dămineață la 8, în localul frumos al liceului Sf. Gheorghe de pe calea Victoriei, printre elevii cărora aveam einstea să mă număr și eu.

Ca natură ce este, Caragiale nu e un profesor ca ori care altul. Școala lui pedagogică ajunge la concluzia că nu elevul este vinovat atunci când nu știe lecția, ci profesorul fiindcă n'a fost în stare să se facă îndejuns înțeles de elev, — și atunci firește toată străduința lui tinde spre acest scop.

Pe nici un profesor nu-l iubese elevii ca pe autorul „Serisoarei pierdute”, pe nici unul nu-l stimăzau mai mult, nici unuia nu-i răspund mai bine și mai inteligent.

Îl revăd într-o dămineață splendidă de primăvară explicând viața lui Mihai Viteazu.

„Domn al țării românești, prin calitățile-i fine de diplomat, el este singurul nostru voevod care a reușit să unească la un moment dat, sub un singur sceptru toată suflarea românească”, explică maestrul inspirat, copiilor, pagina aceasta frumoasă din Istoria Românilor, — când observă că un elev nu e atent.

Cu ochii ținți pe fereastră deschisă prin care se zărește cerul albastru, pomi verzi și „pocoarele”

venind — cum zice Alecsandri — copilășul parvedus pe cea lume.

— Popescu Ion I. — mai era unul Popescu al II-lea — ce-am spus acum?

Popescu Ion I, bălbaie de frica pedepsei, ținând că are de a face cu unul care nu pedepsește niciodată, și nu știe ce să răspundă.

— Dacă-mi spui drept unde te gândeai, te iert, îi zice dascălul îngăduitor.

— Ascultam mirele din pom, mărturisoste elevul.

Intr'adevăr prin fereastră deschisă, trilurile mierleioului se înălțau, nebune de veselie, în natura renăscândă. În tăcerea mormântală care se făcuse în sală, cântecul se înălța la cer ca un imn.

— Bine mă, Popăscule! îl dojeneste maestrul iertător și glumeț în același timp; eu fac aici diplomatie înaltă, îmi sparg plămâni să vă explic politica lui Mihai Viteazu, și tu ochii la mierloi?

Dar profesorul n'apucă să-și urmeze lecția și Popescu Ion I tot cu ochii la mierloi!

Chestia se complică, însă, căci acum iată și alți distrați de cântecul pasărei minunate; profesorul însuși, tot vorbind de Bartolomei Pezzen comisarul lui Rudolf al II-lea și Banul Mihalcea, face din când în când pauze, cu ochii duși spre mierloi.

Frumos grăiește profesorul dinlăuntru, dar mai frumos ciripește pasărea de afară, — în cele din urmă dascălul se dă învins.

— Știți ce copii? Hai cel puțin s'o facom pe față. În grădină, s'auzim mierleioiul.

Și mierleioiul cântă ca un nebun, cum n'a mai cântat mierloi pe lume, în mijlocul naturii renăscândă, sub cerul mai albastru ca ori când, până ce, speriat de hazul copiilor, își ia zborul aiurea.

— Numai de nu l'ar împinge dracu să se ducă la Sfântu Sava, c'acolo sunt dascălii mai severi! glumește iar Caragiale.

Apoi adresându-se din nou copiilor:

— Și acum, că v'am făcut o lecție despre natură, în aer liber, să ne întoarcem în clasă, la politica lui Mihai Viteazu! Popescu Ion I, vezi să fii atent de astădată, că — a doua oară nu se mai prinde; te iau de urechi când te-oi mai prinde cu ochii pe fereastră!”

— **Complicii lui Siczinsky.** Să știe, că studentul universitar Siczinsky, ucigașul contelui Potocky guvernatorul Galiciei, a fugit din închisoarea din Stanislau, unde, avea să-și facă osânda de douăzeci de ani de muncă silnică.

Evadarea lui Siczinsky a stârnit senzație în toate cereurile rutene și polone, — și se credea, că ucigașul n'a putut fugi decât ajutorat de paznicii închisoarei anume Nuda și Tarnawsky, cari au și fost trimiși înaintea curții cu jurată.

Procesul lor s'a început la 15 l. e. și a durat patru zile. Au fost citați vr'o 80 de martori, între cari mulți deținuți din închisoarea din Stanislau. Jurații au adus un verdict negativ și amândoi acuzații au fost achitați.

Procurorul a înaintat însă recurs de nulitate. De aceea Nuda rămâne încă în detenție, până la hotărârea Curții de Casație. Tarnawsky a fost pus în libertate pe cauziune.

— **Populația Muntenegrului.** Acum de curând s'au publicat datele numerotației populației din Muntenegru pe anul 1911. Reținem din aceste date următoarele: Populația micului regat este de 256.000 de suflete. Teritoriul de 9080 klm pătrăși astfel cade pe fiecare klm. pătrat 27 de oameni. Numărul catolicilor se ridică la cifra de 12.500, al mohamedanilor la 14. 000, iar al greco-catolicilor la 213.500. Restul cade pe celelalte confesiuni. Rețeaua liniei ferate are lungimea de 18 klm. Cele mai mari orașe sunt: Podgorica cu 10.013 locuitori și Cetinje cu 4355. Cheltuielile numerotației au dat suma de peste 500.000 cor. Analfabeții formează majoritatea populației.

— **Grevă școlară.** Din Lemberg se anunță: Copiii claselor primare din comuna ruteană Hadynkovec fac grevă. Nu merg la școală, fiind opritți de părinți. Cauza e, numirea unui învățător polon. Părinții au cerut revizorului școlar să le trimită un învățător rutean, dar revizorul nesocotind dorința lor le-a numit un polon. Bietul învățător, după ce a rămas și cu școala goală a mai și pățit-o. Poporul agitat l'a așteptat la ieșire și a tăbărit asupra lui, schinguindu-l în butăi. Făcând arătare, jandarmeria a deținut pe 3 țărani ca instigatorii bătăiei.

— **Ciocnire de trenuri într'un tunel.** Din New-York se comunică: În cel mai lung tunel al

Americeii dela Manachusetsi-Hoosac s'a ciocnit zilele trecute un tren personal cu unul de marfă. In urma ciocnirii s'a produs o explozie puternică a cizanului dela trenul de marfă, care a acoperit în făcări vagoanele. Dintre pasagerii trenului personal au fost mulți salvați. Acțiunea de salvare continuă. S'a constatat până acum moartea unui fobist și a doi conductori.

— **Greva minerilor din Anglia.** Diferendul ivit între lucrătorii mineri din Anglia și patroni, cu privire la minimul plății, pare a avea urmare declararea grevei generale pe ziua de 1 Maiu. Toate știrile ce sosesc din Londra relatează despre stăruințele guvernului și comisiei de împăciuire, ca să se încheie un acord între lucrători și patroni, ca nu cumva greva generală, cu care amenință, să ducă țara în mari încurcături interne. Cu toate încercările depuse, pacea e încă departe, în urma atitudinii îndărătnice a patronilor.

— **Omor în sala de desbatere a unui tribunal.** O scenă îngrozitoare s'a întâmplat în sala de desbatere a tribunalului din Chanbyville (America). Tribunalul pertracta cauza a trei negri, acuzati cu omorirea unui detectiv. Acuzații au tăgăduit omorul. In lipsa martorilor tribunalul se văzuse silit să achite pe acuzați, când deodată se auzi o detanătură în sală, căreia i-a urmat o a doua și a treia. Impușcăturile se dăseră atât de repede, că publicul speriat numai mai târziu a observat, prăbușirea celor trei negri, nimeriți de gloanțe. La vederea acestei priveliști infiorătoare lumea a dat săvală la ieșiri tipând înspăimântată. In sală mai rămăsesse numai atontatorul care după ce mai așteptă o ultimă privire de ură asupra celor trei cadavre mersese de-a dreptul la poliție. La interogator, a declarat, că fiind convins de vinovăția acuzaților, n'a voit să rămână totuș nepedepsiți în lipsă de martori, și le-a trimis el pedecapsa cuvenită.

— **Ziarul „Tribuna” se află de vânzare în București la Librăria „Neamul Românesc”** Calea Victoriei No 107.

— **Pentru gimnaziul din Brad.** Din incidentul cummii învățătorului Petru Cociu din Doneeni cu dsoara Rozalia Turuc din Vața de jos, întâmplată la 4 (17) Febrarie a. e. — la propunerea dlui George Costina preot în Josasă, s'a jucat jocul mișesei în favorul fondului gimnaziului român gr. or. din Brad, încasându-se suma de cor. 40, dela următorii domni: George Costina preot în Josasă cor. 2, Cornel Lazar protopresbiter în Hălmațiu cor. 5, Patriciu Covaci învățător în Borosșebess cor. 2, Nicolae Ardelean notar în Prăjești cor. 5, Ioan Giurgiu preot în Ionești

cor. 2, Ena A. Joldea diacon în Hălmațiu cor. 2, Aurel Ocancea notar în Banești cor. 3, Sabin Șteflea preot în Căcărău cor. 2, Constantin Lazar preot în Saturău cor. 2, Pinteoa Covaciu econom cor. 1, Todor Draia preot în Minead cor. 2, Iancu Lup învățător cor. 2, Savu Doreainvățător în Zeldes cor. 2, Petru Cociu inv. în Doneeni cor. 6, Ioan Cociu econom în Doneeni cor. 1 și David Cociu econom în Doneeni cor. 1. Suma cor. 40 pecarea sumă o am și primit prin mandat postal, dela d. propunător și colectant Georgiu Costina în Josasă.

Epitropia fondului gimnazial din Brad se află îndemnată a aduce îș pe aceasta cale sincere mulțămiri donatorilor sus amintiți. Brad la 8 (21) Februarie 1912. Petru Rimbaș preot și epitrop al fondului gimnaz.

x **Numai sămânțe de a lui Mauthner** târguiesc economii și grădinarii, cari să știu cugeta bine asupra lucrului; și atunci dacă altfel de sămânțe ar fi mai ieftine, pentru că știm din experiență, că acele nu corespund și numai paguba lor o să fie la urmă.

x **Dacă volesti să bei ceai ieftin,** poți să încerci, căci litru de rum englezesc și o cutie de ceai costă numai 2 cor. Un litru de esență pentru diferite liehoururi 50 fil., un litru esență de rachiu 20 fil. și un litru esență pentru rum 40 fil.

Preservative pentru bărbați și dame bucată 40 fil. Legături pentru vătămătură, pentru burtă precum și alte articole ce se țin de branșe se află la drogueria „Juger” alui Fekete Mihály, Marosvásárhely, Piața Széchenyi. Comandele peste 10 cor se trimit franco.

x **Pantofari și clobotari,** dacă voiți să vă procurați materialul necesar calitate bună și preț ieftin, adresați-vă la firma I. Gottstein și fiul, Sibiu. Piața mică 5, unde se află în bogat asortiment, tot felul de tălpi „vaches” indigene și străine, crapon, căptuseală de toate calitățile. Piele, de șevro și box, diferite fabricații. Tocuri de gumă Berson Palma și americana Sullivan, negre și galbene.

x Tot felul de bănci de școală, aranjamente complete pentru grădini de copii și săli de gimnastică, bănci brevetate pentru copii, mese de scris și garderobe cu rolete, executate în stil modern se pot cumpăra la Feivel Leopold, succesorul, Budapesta IV. Str. Ipar 4. Catalog trimite gratuit.

BIBLIOGRAFII.

Am primit:

Buletinul cercului de studii al partidului național-liberal Nr. 7 cu următorul cuprins:

M. G. Orleanu. Proiectul de lege pentru încașurarea industriei naționale.

Al. Constantinescu. Legea pentru răscumpărarea bunurilor de mână moartă.

Anibal Teodorescu. Vânzarea moșiilor aparținând persoanelor morale.

Sedinta cerului.

Cronică: G. C. Dragu, Asupra scumpirei traiului; Roadele legii asigurării muncitorilor în Franța; Izbazurile comunale; Legea bunurilor de mână moartă și asistența sanitară.

Bibliografie: I. Cărți C. Hălăceanu: „Observațiuni asupra proiectului de lege industrială” cu o introducere de Vintilă I. C. Brătianu. — II. Reviste. Viața Românească, Luceafărul, Revista generală a învățământului, Le Mouvement économique, Viața agricolă.

Biblioteca cercului de studii. Cărți primite.

Cărți mai nouă apărute:

Dr. Iustin Cl. Iuga. Doine și cântece populare românești. Voce și pian partea II a 2.50 + 5 fil. porto, rec. 30 fil. Se află de vânzare la Librăria Tribuna, Arad.

S. Mehedinți. Cătră noua generație. (Editura Minervei) a 1.50 + 10 fil. porto.

Ion Gorun. Lume năcăjită. Povestiri. (Editura Minerva) a 2.— + 20 fil. porto.

Theodor Simons. Pagini romane. Trad. de I. Constantinescu-Delabaia a 30 fil. + 5 fil. porto.

POȘTA REDACTIEI.

P. C. și A. T. (Stirciu). Veți înțelege, fără multe explicații, de ce nu putem publica rândurile trimise. Altele cu cea mai mare plăcere.

I. L. (Cernăuți). Toți sunt așezați și nu trebuie să-și alege alte cariere. Vă mulțămim pentru interesul ce ni-l dovedeți.

L. C. E prea ușoară pentru cântarul nostru poezia d-tale.

A. L. „Spre groapă neagră” vadește progresul nu însă deplin talentul. Citește mercur și numai românește, odată și odată îți vei însuși calitățile trebuitoare, căci originalitate ai netăgăduit.

Redactor responsabil: **Iuliu Giurgiu.**

„Tribuna” institut tipografic, **Nichin și cons.**

Oleu curat de sămânță de Iudae,

pentru mâncat. Se capătă pentru revânzători dela **Lengyel Sándor, Pankota.** La dorință trimit mustre și oferte pentru prețuri

Leon Tolstol.

222

RĂȘBOIU ȘI PACE.

ROMAN.

Trad. de **A. C. Corbul.**

(Urmare).

— Nu, spune prințului că nu vreau să-l văd: sunt supărată pe el că nu și-a ținut cuvântul...

— Conteso, orice păcat poate găsi iertare, zise, intrind pe ușă, un tânăr blond, lung la față, lung la nas.

Bătrina prințesă se ridică cu respect și făcu o reverență. Dar cum tânărul prinț nu o lua în seamă, prințesa Kuraghin făcu fiicei sale un salut ușor și se retrase.

„Elena are dreptate, gândi bătrina prințesă, ale cărei obiecțiuni se risipiseră toate la vederea altetei reale. Numai, de ce n'am știut și eu să fac la fel în tinerețea mea care nu va mai reveni nici odată. Ar fi fost așa de simplu!”

La începutul luni, Elena luă o hotărâre. Ea scrisese soțului ei anunțându-l că avea de gând să se mărite cu Alteta regală, că se convertise la adevărata religie și îl ruga pe Pierre să îndeplinească toate formalitățile necesare pentru divorț. Ea încheie cu fraza următoare:

„Rog pe Dumnezeu să te ia, amicul meu, sub sfânta sa ocrotire.

„Prietenul d-tale,

„Elena”.

Scrișoarea aceasta fu depusă la otelul lui Pierre din Moscova, în vreme ce el se afla în câmpul de bătălie la Borodino.

XXXIX.

La 30 August, Pierre se întoarse la Moscova; lângă barieră îl întâlni pe aghiotantul lui Rostopșin.

— Te căutam pretutindeni, îi zise aghiotantul; contele dorește să te vadă. Te roagă să'l vizitezi numai decât pentru o afacere gravă.

Înainte chiar de a merge la otelul său, Pierre deta fuga la Rostopșin. Pe când intra în sala de primire, curierul armatei eșea tocmai din cabinetul contelui și la întrebările ce i-se puneau răspundea cu un gest de desperare.

Așteptând să-i vie rindul, Pierre privea cu ochii obosiți persoanele cari umpleau încăperea: militari, țivili, tineri și bătrini, funcționari importanți, înalți demnitari, slujbași mărunți. Cu toții păreau nemulțămiiți și discuteau ultima proclamațiune pe care Rostopșin o lipise pe zidurile Moscovei.

„Pentru a se întâlni mai de grabă cu trupele ce-i vin într-o întâmpinare, serenissimul a străbătut Mojaisk și s'a oprit într'un loc întărit unde dușmanul nu'l va surprinde cu ușurință. Serenissimul declară că va apăra Moscova până la cea din urmă a sa picătură de sânge, și că e gata să se lupte chiar pe străzile orașului. Nu luați seama, fraților, la faptul că toate edificiile publice au fost închise. Când voi avea nevoie de brațe voi face apel la orașeni și la săteni. Vă recomand săcurea și teapa: furea ar fi și mai bună; un francez e mai ușor de străpuns ca un snop de paie. Măne după masă voi face să se transporte Precista din Iberie la spitalul răniților. Vom binecuvânta apa și răniții se vor vindeca mai de grabă.

Eu de acum mă simt foarte bine; mi-a fost ochiul bolnav, dar acum văd limpede, foarte limpede”.

— Dar, grai Pierre, mi-au spus oamenii competenți că este cu neputință să ne luptăm pe străzi.

— Asta spuneam și noi, îi răspuseră mai multe glasuri.

— Dar, conte, zise deodată aghiotantul lui Rostopșin, privind cu un zâmbet la Pierre, am auzit vorbindu-se de grijile d-tale de familie... Se spune că dna contesă...

— Habar n'am! făcu Pierre cu nepăsare. Dar ce se vorbește?

— Se spun multe neadevăruri.

— Dar ce anume?

— Se zice că contesa voeste să se stabilească în străinătate.

— Se poate! făcu Pierre privind distrat în jurul său. Și cine e omul acesta? adăugă el arătând pe un moșneag înalt îmbrăcat cu caftanul negustoresc și care avea o barbă mare și albă, sprincene albe și chipul rumen.

— Omul acesta? E un negustor, hanginul Vereciaghin; ai auzit de sigur de povestea cu proclamațiunea.

— Al e Vereciaghin! făcu Pierre cercotând figura calmă a bătrînului și silindu-se a descoperi pe dansa-vre-o urmă de tradare.

— El e tatăl aceluia care a scris proclamațiunea, grai aghiotantul. Secătura lui de fiu e fu închisoare și... o va păți!

În momentul acela Pierre fu condus la contele Rostopșin.

— A, bună ziua, mare căpitane, îl întâmpină Rostopșin; te-ai semnalat? Am auzit și noi de vitejiile d-tale. Dar nu de asta te-am chemat. Între noi, scumpul meu, nu ești d-ta francemason?... Știu și eu aceasta, dar mai știu că sunt masoni și masoni, și sper că d-ta nu ești dintre aceia cari sub pretext de a mântui omenirea, vor să ducă Rusia la pierzare?

— Da, sunt franc-mason, răspuse Pierre.

(Va urma)

REISZ MIKSA FABRICĂ DE MOBILE

in

BÉKÉSCSABA — NAGYVÁRAD

Andrássy-ut 41—43. Rákóczi-ut 14.
(Lângă »Apollo«.)

Tipografia Jer. Preda,
Fogaras

primește un băiat cu 1—2 cl. medii ca învățacel. Condiții favorabile. Preferiți vor fi cei cari știu ungurește eventual și nemțește.

In atenția pomicultorilor!

Ofer altoi de pruni bosnieci ca »Balkanska Carica« (Regina balcanului) și »Kraljica Bosne« (Regina Bosniei). — Altoiul de 2—3 ani cu coroană admirabilă e cel mai bun din diferitele soiuri de pruni. Poama e foarte mare, excepțional de dulce și foarte gustoasă. Se coace spre sfârșitul lui August, când se poate folosi ca desert, pentru uscat, la fabricarea țuicei și a sligovițului. — Prunii mei nu sufer de căderea frunzelor, (Polystigma rubrum) ca de regulă alte soiuri la cari în mijlocul verii cade frunza, pricinuind stricarea poamei. Acest soi a fost premiat în diferite rânduri, cu premiul întâi din partea guvernului. A fost premiat la expoziția milenară din Budapesta 1896 și la expoziția din Viena 1897 cu medalie de aur, la expoziția internațională din Paris 1900 cu medalie de argint și în fine la expoziția regnicolară din Bosnia și Herțegovina ținută la Sarajevo iarăși cu medalie de aur. — Pentru calitatea prunilor garantez.

Sava T. Kojdić,
mare proprietar în Brečka, Bosnia.

ȚIMBALE!

Țimbele inventate de mine, cele mai moderne, cu organism dublu de oțel, foarte trainice și de o rezonanță deosebită se pot comanda numai dela mine, cu prețurile cele mai moderate, pe lângă garanțiile de 5 ani.

Mészáros Ferenc,
fabricant de cimbale.
Budapest, VII., Bethlen-u. 39.

Prețurile, la cerere, se trimit gratis. Corespondența întrucât se poate să se facă în limba ungurească, germană sau sârbească.

„CETATEA” bancă economică-comercială ca îns., Cohalm*.

CONVOCARE.

Membrii băncii economice-comerciale ca însoțire »CETATEA« din Cohalm, prin aceasta se convoacă în sensul § lui 9 din statute la a

II-a adunare generală ordinară

care se va ținea în Cohalm, Duminecă în 3 Martie st. n. 1912, la orele 1 p. m. în localul însoțirii eu următorul

PROGRAM:

1. Deschiderea adunării și constituirea biroului.
 2. Raportul direcțiunii și a comitetului de supraveghere despre anul de gestiune 1911 și pe baza acestora absolvarea acestor organe.
 3. Impărțirea profitului curat.
 4. Statorirea marcelor de prezență a membrilor din direcțiune și comitetul de supraveghere.
 5. Alegerea comitetului de supraveghere pe 3 ani.
 6. Alegerea unui membru în direcțiune.
 7. Eventuale propuneri.
- Cohalm, 21 Februarie st. n. 1912

DIRECȚIUNEA.

*) Însoțirea și-a început activitatea în 1 Novembrie 1910, deci acesta este primul bilanț pe un an complet. La început capitalul social a fost K 3200— la 1 Ianuarie 1911, K 10100— la 1 Iulie K 14000.—, la 1 Octombrie K 40000—, iar la 31 Decembrie 1911 a fost capitalul societar K 61850—.

ACTIVE		Bilanț cu 31 Decembrie 1911.		PASIVE	
Cassa	771 23	Capital societar	61850 —		
Cambii	64538 —	Fondul de rezervă	388 —		
Cambii cu acop. hip.	11438 —	Fondul cultural	8 30		
Imprumuturi ipotecare	17495 —	Depuneri spre fructificare	30446 45		
Imprumuturi pe obligațiuni	41375 —	Reescont	57222 —		
Cont-curent	8295 —	Dividendă neridicată	9 88		
Efecte	100 —	Interese tranzitoare anticipate	1528 20		
Afaceri de magazin	244 34	Profit curat	976 27		
Mobilier	512 42				
Recvizite de magazin	175 14				
Debitori:					
a) Capital social restant	4457 —				
b) Diverse conturi debit.	837 79				
Spese de fondare	419 60				
Interese de reescont tranzit.	818 48				
Interese tranzitoare restante	952 10				
	152429 10				152429 10

DEBIT		Contul Perdere și Profit.		CREDIT	
Interese de depuneri	845 49	Interese după împrumuturi	4853 95		
Interese de reescont	1756 77	Interese de cont-curent	145 —		
Spese:		Interese de întârziere	4 88		
Afaceri de magazin spese	66 69	Venite dela afaceri de comis.	300 —		
Spese div. de cancelarie	335 98	Competințe de scris	206 05		
Salare	1000 —				
Chirie	104 92				
Marce de prezență	52 —				
Contribuțiuni:					
dare directă, aruncuri, dare după interesele de depuneri	323 46				
Porto	48 30				
Profit curat	976 27				
	1931 35				
	5509 88				5509 88

Cohalm, 31 Decembrie 1911.

Emil T. Gheaja m. p.
președinte

Pentru contabilitate
Ioan Iosif m. p.
director executiv

DIRECȚIUNEA:

Emanoil Bobancu m. p. Ioan Magdun m. p. Ilie Mațteiu m. p. Ioan Bănuțiu m. p.
vice-președinte

Conturile prezente le-am revidat și le-am aflat în deplină ordine. — Cohalm, 12 Feb. 1912.

COMITETUL DE SUPRAVEGHERE:

George Spornic m. p. Ioan Borcoman m. p. Ioan Boranciu m. p.
vice-președinte

Moise Ciocanea m. p.

Eroftciu Bârsan m. p.

Pește sărat.

Taranka, alb 100 kigr.	70—	Cor.
Deverika, mare »	» 90—	»
Deverika, mai mare »	» 100—	»
Salău 100	» 90—	»
Știucă »	» 88—	»
Crap, mare »	» 110—	»
Somn, de mijloc per kigr.	1.20	»
Somn, mare »	» 1.40	»
Somn Pana, în fălii »	» 1.80	»
Ceapă 100 kigr.	16—	»

Liferează cu rambursă

PETROVITS és PANTITS
VERSECZ.

Fischer Testvérek

fabrică de rolete, îngrădituri, site, rolete
de oțel și matrațe.

Arad, József főherceg-ut Nrul 18.

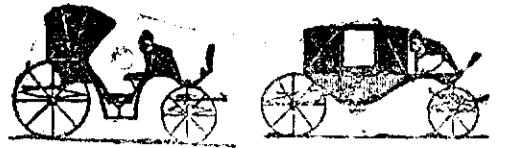
Fabrica: Kossuth-utca 45.

Recomandă în atenția on. public tot-
felul de lucruri de brânse, cari se află
în magazinul firmei, cu *prețuri ieftine.*

Ingrădituri dela 30 fil. în sus metru

Catalog la dorință gratuit.

Telefon 557.

KIRÁLY LAJOS

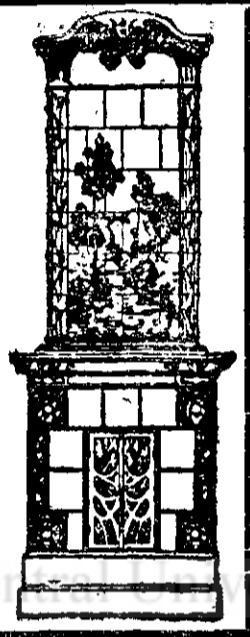
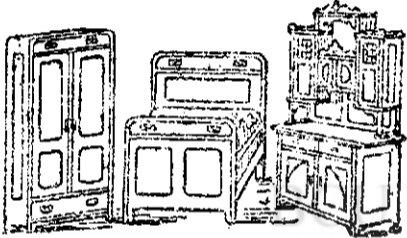
ferar, dogar, șelar și lustruitor.
Aiud—Nagyenyed, Str. Teiușului 14.

Recomandă uzina sa înlocuită cu pu-
teri motorice și lucrative bune, pentru
prepararea articolelor de *ferărie, șeldrie*
și *lustruire* cu prețuri ieftine, dispunând
de un serviciu prompt, execuție modernă.

BAUMANN ARNOLD succesorul LÁHNI KÁROLY,

fabricant de mobile.
Alba-Iulia, Piața Szent István Nr. 11.

Recomandă mobile pregătite în atelierul
său din cel mai bun material, pentru
dormitoare, sufragerii, locuințe garson și
— birouri pe lângă prețuri ieftine. —

Mare depozit de cuptoare.

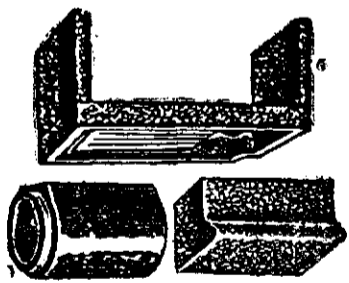
Am onoare a aduce la cunoștința on. public, că în
(Cluj) Kolozsvár, Monostori-u. 7, am deschis un
mare magazin înregistrat și provăzut cu *cuptoare din*
țără și străinătate, unde se află în depozit permanent
cuptoare moderne de majolică stil secesion și cuptoare de
olane Daniel, precum și căminuri și cuptoare de bucătărie.

Atrag atenția publicului asupra depozitului meu model, asigu-
rînd-ul totodată despre calitatea perfectă ale articolelor și prețurile
cele mai solide.

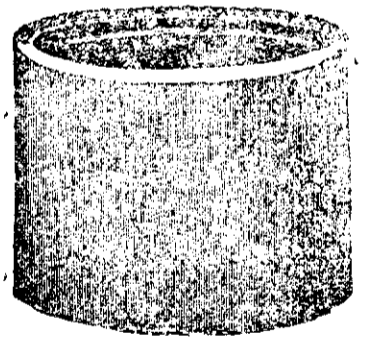
Așteptând binevoitorul sprijin sunt cu deosebită stimă:

Tamásy József,
Kolozsvár.

Edificare ieftină!

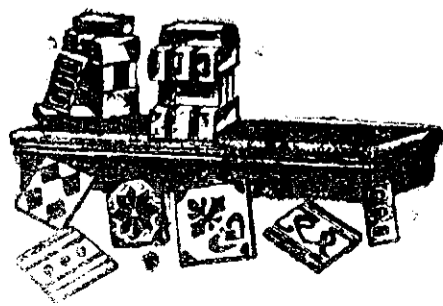

Intrece ori-care edificare din alt material.
Sistemul meu brevetat Nr. S—5546. Se face
prin prepararea în mod propriu al betonului
ori alte materii.

Primesc totfelul de edificări, locuințe, case de închiriat, edificii economice
și dominiare, crepuri, fântâni, poduri, canalizări, îngrădituri, trepte, padimentări de
terase, acoperiș facement, învălitori de cement.

În depozitul meu se găsesc felurite preparate de cement, pietri de edificiu,
țigle, colonne pentru case, streșini, trestie pentru tinciuală, cement Portland, gips,
var stins ș. a. — Prețuri curentetrimit gratuit.

IOSIF SIMICS,

întreprindere de edificare cu beton, fabricant de
obiecte de cement și pietri.

Telefon 246. **LUGOȘ,** Strada Buziaș 37.

să se adreseze,

cine dorește a-și procura varietăți autentice de

POMI RODITORI

arbori pentru alee, plante de ornament conifere, plante de împrejmuire, fructe cu boabe, puieti, etc.

VIȚE ALTOITE

(calitate superioară)

viță europeană și americană cu și fără rădăcini (Catalog instructiv la cerere gratis)

Májerszky Barnabás

fabricant de mașini

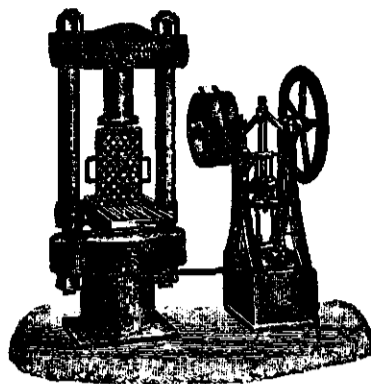
in Nyiregyháza.

Fabrichează după o experiență bogată ca specialitate

prese de olei mănate cu apă.

Plue de olei, construcție simplă ori complicată. Prăjitori de olei pentru încălzire cu aburi ori foc. Teasc pentru sămburi de bostan. Mașini pentru perfecționarea oleului și aranjamentul complet pentru fabricarea oleului. Unelte de melițat floarea soarelui, ș a.

Exportul până acum în 237 uzine.

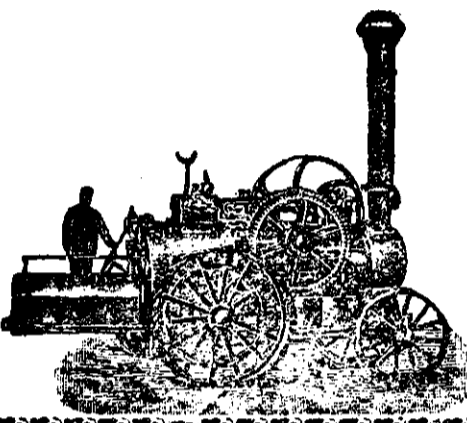
Viitorul e al mașinilor de treerat de sine umblătoare!

Dacă locomobilul d-voastră nu este provăzut cu automat de sine umblător, adresați-vă la fabrica

Friedrich Testvérek

Tmeesvár-Józsefváros,

unde căpătați ori-ce informații de lipsă. În atelierele acestei fabrici să transformă la an peste 100 locomobile în automobile după cel mai nou sistem și cu piese noi brevetate. — Mare cruțare de timp și de bani se poate ajunge cu mașinile aceste automobile. Mare depozit în locomobile cu aburi. Prețuri ieftine! Condiții favorabile!

Lampe pentru mine

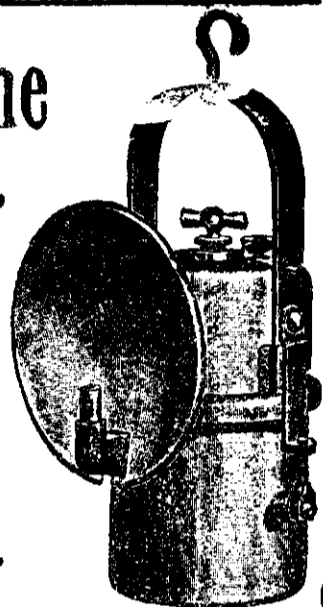
și tot felul de lampe cu acetylen,

fabrichează

Bartos Zoltán

fabricant de lampe,

Budapest, VII., Gizella-ut 55.

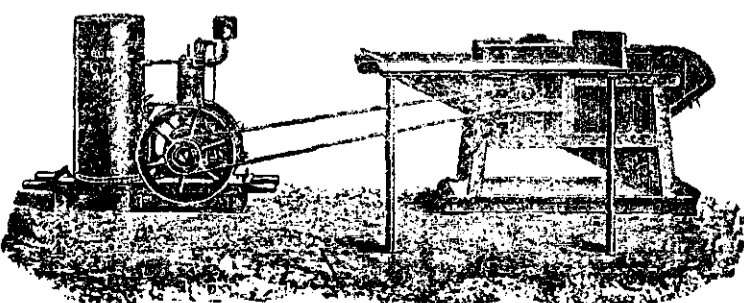
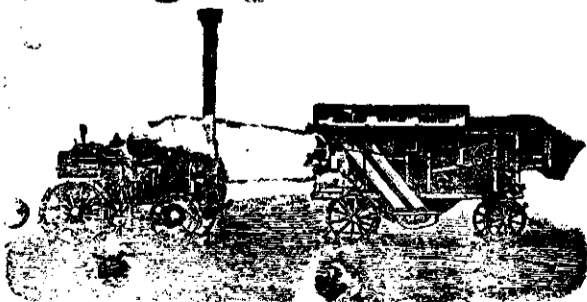
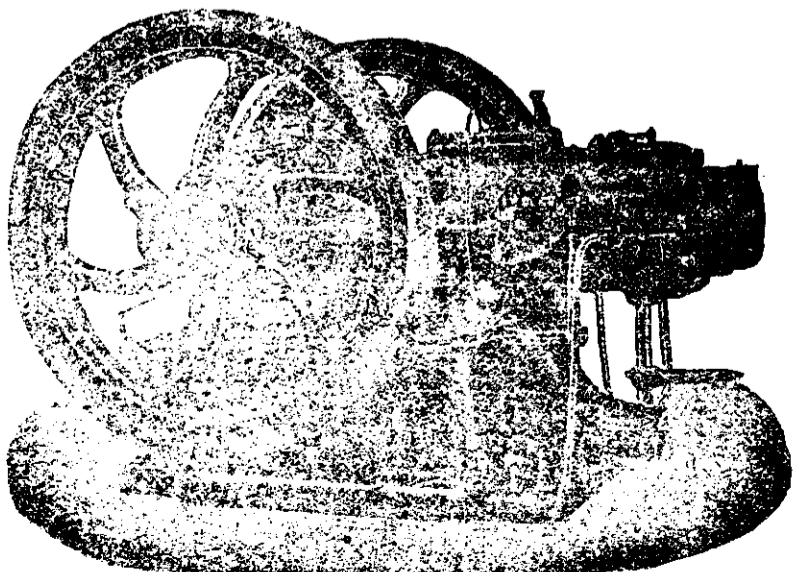
Frații Burza

Nr. telefonului 604.

Cea mai mare firmă românească din Ungaria.

Arad, Piața Boros Béni-tér 1. (Casa proprie)

Recomandă magazinul lor bogat asortat de ferării, arme și toffelul de mașini agricole, mașini de trierat cu aburi, mașini de trierat cu motor și toffelul de motoare cu benzin, cu oleiu brut și motoare sugătoare cu gaz, arangem-mori cu motoare cu prețurile cele mai moderate și cu plătire în rate.

Cu garnituri pentru trierat și cu prospecte pentru mori servim bucuros, eventual pentru primirea lucrurilor acestora și facerea contractului mergem la fața locului pe spesele noastre.

Schwalb Adolf fia Vilmos

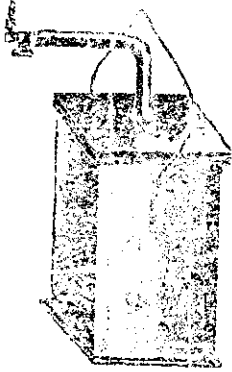
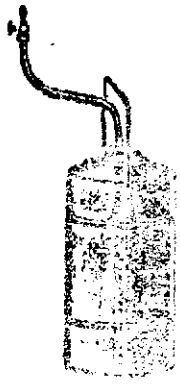
tinichigiu și arămier.

Budapest, VII. Verseny-u. 8.

(Colțul străzii Murányi)

Pregătește toffelul de lucrări de tinichigiu, articole pentru bucătărie și gospodărie, unelte pentru stupărie, vase pentru miere. Fabricate de specialitate: măsuri de litru din tinichea albă ori nickel, cane pentru olei, lack ori petrolu, facie, lămpi de carbid și alte articole tehnice.

Cassete pentru bani.
Catalog trimis gratuit și franco.

Hans Fabritius

inginer

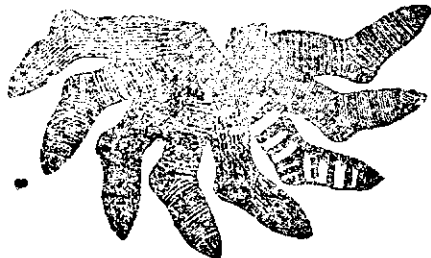
SIBIU, Reissenfelsgasse 11

primește executarea ori-cărui

conduct electric

pentru diverse scopuri.

Cumpărați fabricație indigenă!

CARL HEMPER

și fiul,

prăvălie de tricouri și împletituri,

SIBIU, strada Kempel 9.

Recomandă fabricațiile sale pentru cari garantează anume: ciorapi, călțuni, mănuși, jachete pentru dame și copii, ciorapi pentru turiști din păr de capră, haine de copii și alte multe lucruri:

Ciorapi se pregătesc ieftin și bine.

En gros.

En detail.

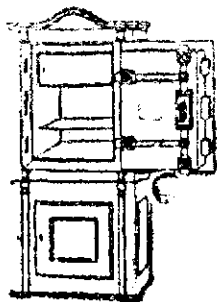
Fabrica budapestană de casse de bani

Gelléri și Schuller

BUDAPEST

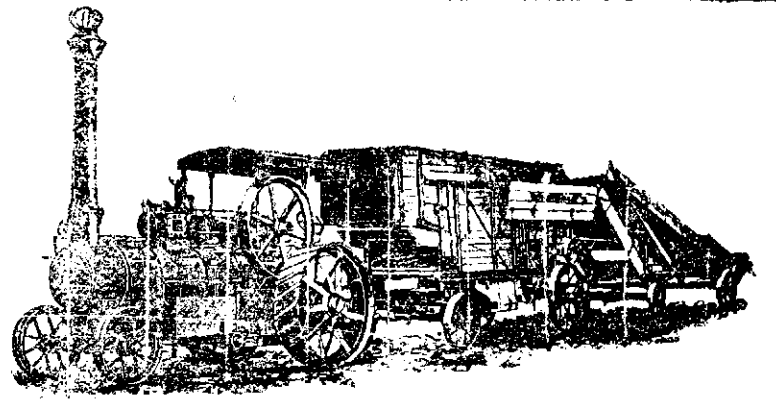
Fabrica: IX., Rákos-utca 4. Depozitul orașenesc și biroul: V. Széchenyi-u. 7.

Liferanții ministerului de agricultură, de honvezi, căilor ferate ungare și al poștelor.

Efectuiază casse de bani, libere contra focului și spargerilor, casse pancelate pentru păstrarea documentelor.

Catalog gratuit și franco.

Umrath & Comp.

Budapest, V., Váci-körút 60.

Își recomandă fabricațiile sale și anume:

Locomotive de drum de sine nablătoare de 6, 8 și 10 HP.

Locomobile de 3—200 HP pentru scopuri economice și industriale.

Mașine de treerat (îmblătit) cu putere de vapor, motorică, mîna, cu cai și cu mîna; mai departe: pluguri, grape, tăvăluguri, triore.

Mașine de sămănat.

Vânturători.

Batoze de curățit porumb.

Tocători de paie și nutreț.

Mașine de tăiat stele.

Tumbe de stropit cu suc de gunoi în executarea cea mai bună,

cu prețuri moderate și condițiuni favorabile de solvire.

Catalog de prețuri românesc trimitem gratis și franco.
Corespondență română.

Mașine de ceait și secerat.

Zdrobitori de struguri.

Prese de struguri.

Morișche de arnit.

Pompe de cîntăni și

Firmă Românească!!

Recomandăm on. public românesc

Salonul nostru de croitorie,

bogat aranjat cu toffelul de ștofe din patrie și străinătate, precum engleze, franceze, scoțiene etc.

Lucru solid, punctuos și pe lângă prețuri moderate.

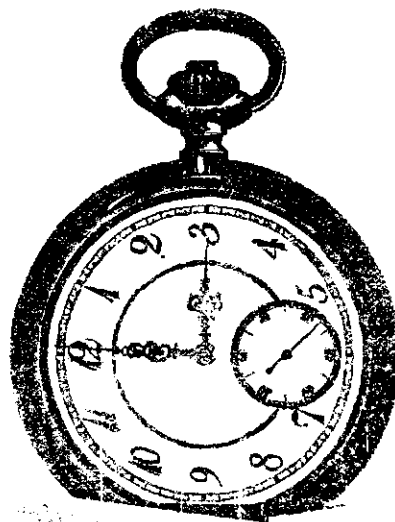
La dorință călătorim pe spesele noastre și în provincie la on. noștrii mușterii.

Rugând binevoitorul sprijin al on. public românesc, suntem cu toată stima:

Petricaș și Anca,

croitor,

(Cluj) Kolozsvár, str. Kossuth L. Nr. 24. et. I.

Cele mai bune

orologie

— cele mai solide și cele mai după modă —

Jaworski

atât pe bani gata, cât și în rate pe lângă cheltăgie de 10 ani și prețuri ieftine, diferență cea mai bună prăvălie în această privință în întreaga Ungaria

BRAUSWETTER JÁNOS

orologier în SZEGED.

CATALOG cu 2000 chipuri se trimite GRATUIT.

Notez că numai aceia vor primi catalogul gratuit cari îi cer cu provocare la ziarul Tribuna. (ad. scriu că a ceit anunțul în Trib.)
Corespondențele se fac în limba maghiară, germană și franceză.